

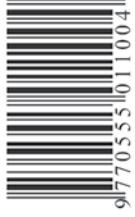
ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

Број 1209-1210 Цена 90 динара 2,5 КМ 1-15. август 2017. године

ISSN 0555-0114

9 770555 011004

Реч-две уз насловну страну

Преобразио си се на гори, Христије Боже, показавши ученицима Својим славу Своју, колико су моли да поднесу. Нека засија и нама трешним Твоја вчна светлосћ, молитвама Пресвете Богородице, Даваоче Светлости, слава Теби!

Тропар Преображења, Глас 7.

Пред читалачком публиком налази се двоброј *Православља*. Двоброј излази два пута годишње. У месецу августу, као и у јануару. За насловну страну овог броја одабрали смо икону празника Преображења Господњег. Овај празник, молитвено се обележава 19. тј. 6. августа, по старатом календару. Тога дана размишљамо о догађају Христовог преображења на гори Тавор када је сам Спаситељ, Господ Исус Христос, најавио своје страдање и своју славу. Тога дана, по сведочењу три Јеванђелиста, Светих апостола Матеја, Луке и Марка, отворила су се небеса и зачуо се глас Бога Оца: *Ово је Син мој љубљени, који је по Мојој вољи, Њеја слушајше.* У јеванђељском одељку стављен је акценат на сам значај овог празника и истину коју нам овај празник на путу спасења благовести.

Укратко, Христос је дошао на гору Тавор да се моли. Са собом је повео своја три веома драга ученика. Петра, Јакова и Јована. И док се молио, изглед Христовог лица постао је другачији, а хаљине су му заблистале. Затим су се појавили Мојсије и Илија и *товораху о исходу Њејовом који је имао да се искуни у Јерусалиму.* Скоро сам прочитao једну проповед Митрополита Илариона Алфејева о овом празнику. Из ње ћу навести само неколико размишљања, иако је цела проповед достојна читања у целини. Наиме, свако од нас пролази кроз разна стања. Понекад бивамо на Тавору, а понекад се налазимо на Голготи. Некада је присуство Божије шако осетно, јасно, да иожелимо да се ти тременци никада не заврше, да се продуже вечно. Али понекад нас Бог дословно најушта, остављајући нас у шами са самима собом, са нашим проблемима и пресима. Али у тајвим тременцима нарочишто је важно сећати се Њејовој присуству и што да нашу људску шаму он просвећује изнушта божјанском светлошћу. Да ли нас Бог напушта или ми, некада свесно, а некада несвесно, напуштамо Њега? Када не живимо у сагласности са нашим

добрим делима и када одступамо од Јеванђељске поуке, ми се сами одвајамо од нашег Творца. Ми смо ти који стварамо себи пакао на земљи када свој дар слободне воље, дар дат нам од Бога, употребимо и кажемо „не“ нашем Творцу. У својим тумачењима Јеванђеља по Матеју, Св. Јован Златоуст каже: *Осмелимо се даље Њејовим човекољубљем и поштудимо се у покајању, што значи променимо своје срце, а тиме и понашање.*

Јако битан део јеванђељског одељка о Преображењу јесте моменат који се десио убрзо после Преображења на гори Тавор. Наиме, Христос је исцелио дечака у коме је био „дух неми“. Ово је тај битан моменат, а у вези са преображајем нас самих. Исцељење! То је оно што човек данашњице потребује. Да се исцелимо од себичности, зависти, злобе и свега онога што нас одваја од Бога, Цркве и ближњих. Само тада можићемо да се преобразимо и духовно повратимо. То исцељење јесте само и једино у Цркви. Поставимо себи следећа питања. Колико често одемо у цркву када нам је тешко? Да ли прилизмо Светим тајнама са страхом? Да ли се исповедамо искрено или зарад пуке формалности? Стога, сећајмо се Преображења Христовог и тежимо ка сопственом преображају.

У овом августовском двоброју, а у сарадњи са Радијом Архиепископије београдско-карловачке „Слово љубве“, читалачкој публици представљамо три нове рубрике. Све рубрике назване су по истоименим радио емисијама. Прва рубрика носи назив „Реч пастира“. У оквиру ове емисије можемо чути Епископе, свештенство и монаштво из Архиепископије београдско-карловачке, али и других Епархија наше Цркве. Гости поучавају верни народ о Светој Литургији, Светим Тајнама, хришћанском животу, говоре о бројним искушењима са којима се људи сусрећу и начинима суочавања са њима и превазилажења истих. Такође, често можемо чути и много, како потресних, тако

и лепих детаља из наше богате историје. Друга рубрика носи назив „Под знаком питања“. Серијал аналитичких интервјуја са угледним научницима, уметницима и друштвено активним појединцима о питањима од верског, националног и друштвеног значаја. У емисији се обрађују теме о којима медији и шира јавност ретко говоре, и анализирају личности, догађаји и појаве које утичу подједнако на нашу садашњост као и на српску и светску прошлост и будућност. У овој емисији представља се српска духовна и интелектуална елита. И трећа рубрика носи назив „Српски мост“. Ова деведесетминутна емисија колажног типа у свом средишту пажње има Србе и Епархије СПЦ ван граница Србије. Од кратких вести, прилога до темељних извештаја и репортажа, емисија „Српски мост“ подједнако је фокусирана на наше људе у региону и расејању. Беседе Архијереја, важне годишњице, јубилеји, истакнуте личности, актуелни догађаји налазе места у овој емисији. Посебан куриозитет представљају интервјуји са Архијерејима, пастирима, људима из Цркве и личностима блиским Цркви, у којима они говоре о сопственом животном путу, одласку из родне Србије и сопственим успесима, али и напорима које улажу како би помогли својој земљи.

Веома се радујем сарадњи са Радијом „Слово љубве“. Благодарим главном и одговорном уреднику презвитеру Арсенију Арсенијевићу и заменику главног и одговорног уредника г. Драгану Тадићу. Све емисије су од изузетног значаја. Међутим, некада оне не дођу до слушалаца због обавеза и немања времена за слушањем радио станица. Стога се надам да ће ова идеја, да се поједине емисије пренесу на лист и представе читаоцима, бити само увод у један много већи вид сарадње између Црквених медија. И на крају, између остalog, у овом двоброју издвајамо детаљан извештај из Либертивила као и посету Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја Епархији новограчанској.

Преображење Христово, новија руска икона

ничко-средњезападноамеричкој. Такође скрећемо пажњу на интервју који смо обавили са новоизабраним Епископом нишким Арсенијем као и на следеће текстове: разговоре са мати Екатерином и др Димитријем Васиљевићем, првим српским доктором цеза, животопис новоканонизованог Преподобног Јакова (Арсовића), чланак о почецима новина *Православље* и првом уреднику Еп. шумадијском Сави, текст о блажене успомене Архиепископу кипарском Макариосу, прилог о нестању православног хришћанства на просторима Сицилије и Јужне Италије...

Искрено,

Драган Ђ. Божин

У служби Богу и роду

Недеља, 2. јул по новом / 19. јун по старом календару

Негова Светост Патријарх српски Иринеј служио је Свету Архијерејску Литургију у Храму Св. Апостола Петра и Павла у Врчину. Патријарх је у проповеди најавио архијериску посету Америци, поводом прославе новопросијавшег светитеља Мардарија, првог нашег епископа на америчком тлу. Говорећи о Св. Мардарију, Патријарх је указао да је Господ увек присутан у Цркви својој, да нам је дао многе свете људе, чудотворце, на које треба да се угледамо. „Господ нас је послао овде, да својим трудом заслужимо непролазно Царство Божије, а дошао је да нам покаже наш пут“, поучио је Патријарх.

Уторак, 4. јул / 21. јун

Патријарх српски Иринеј обишао је у пратњи Драгана Балтовског, директора ЈКП „Погребне услуге“, обновљену Харишеву капелу на Земунском гробљу, значајан споменик културе српске престонице с краја 19. века. Капелу посвећену Светом Великомученику Димитрију подигао је Григорије Хариш, земунски трговац, а на основу завештања супруге Марије, рођене Петровић, која се сматра и њеном ктитором.

Четвртак, 6. јул / 23. јун

Свјатјејши Патријарх српски Иринеј служио је Свету Арх. Литургију 6. јула, поводом празника Светих Петра и Февроније Муромских, заштитника Породице, у Руској цркви на Ташмајдану, уз саслужење свештенства АЕМ. На крају Литургије кратким говором обратио се старешина храма о. Виталије Тарасјев и том приликом даривао Патријарха књигом коју је написао блажено-почивши Патријарх московски Алексеј II. Патријарх Иринеј је у својој беседи поручио да ми оваквим богослужењима изражавамо јединство наших двеју Помесних Цркава, и да смо благодарни светитељима Петру и Февронији Муровским који су прави учитељи Цркве. Прослава Дана породице, који је установљен пре 9 година у РПЦ, наста-

вљена је свечано у Руском дому, где су даривани брачни парови који су у браку 25 и више година.

Петак, 7. јул / 24. јун – Ивањдан

Рођење Св. Јована Крститеља молитвено је прослављено у храму посвећеном овом светитељу на Централном гробљу у Београду, 7. јула 2017. године. Његова Светост Патријарх српски начаљствовао је Светом Архијерејском Литургијом уз саслужење свештенослужитеља АЕМ и великог броја верника. Након Литургије Патријарх је произнео познично слово у ком је нагласио значај и улогу Св. Јована Претече, који је послан да Господу припреми пут и проповеда покајање.

„Покајање значи да изменимо себе од грешних мисли, да прихватимо честите и благословене мисли од Господа; то нам даје могућност да све што је од Господа разумемо“, поручио је Свјатјејши. После беседе уследила је свечана литија око храма и резање славског колача.

Недеља, 9. јул / 26. јун

На дан када се Православна Црква молитвено сећа Преподобног Давида Солунског, 9. јула 2017. године, Патријарх српски Иринеј служио је Свету Архијерејску Литургију у Цркви Лазарици на Зvezdari и том приликом рукоположио Радомира Врућинића, професора Литургике у Богословији Светог Саве, у чин ђакона. У пригодној беседи, Патријарх је подсетио присутне вернике: „Свака недеља је Васкрс. Сви ми који се причешћујемо саваскрсавамо са Господом на служби Божијој. Свето Причешће је једино реално и оно сваком вернику указује на Царство Божје и једини пут ка спасењу.“ После Литургије, братство Цркве Лазарице припремило је трпезу љубави на којој је старешина Лазарице протојереј-ставрофор Драгослав Стикић нагласио да је храм који му је поверио у обнови, захваливши Патријарху за молитве, подршку и све добре речи упућене њему и братству током година када су храм и парохијски дом обнављани. Патријарх је у здравици истакао да му

је драго што се у цркви посвећено Светом великомученику кнезу Лазару свакодневно ради на корист и добро, и да братство у атмосфери љубави дочекује јубилеј који долази. Патријарх Иринеј је благословио писање монографије о овом веома важном београдском храму и тај задатак поверио лазаричком братству.

Среда, 12. јул / 29. јун – Петровдан

Негова Светост Патријарх Иринеј служио је на Петровдан Свету Архијерејску Литургију у Цркви Светих Апостола Петра и Павла у Винчи. Са служивало је свештенство Архиепископије београдско-карловачке. У току богослужења Патријарх је рукоположио Стефана Петровића у чин ћакона. После празничне литије око храма, Патријарх Иринеј је преломио славски колач, који је као овогодишњи домаћин припремио Рајко Добријевић са породицом. Славско сабрање својим присуством увеличали су директор Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама др Милета Радојевић, принцеза Катарина Кађорђевић и знамените личности из света културе и просвете. После славског обреда, трудом старешине цркве у Винчи, архијерејског на-месника врачарско-грочанскогprotoјереја-ставрофора Драгана Станишића, у Парохијском дому је уприличена трпеза љубави, известила је Инфо-служба СПЦ.

Четвртак, 13. јул / 30. јун

Патријарх српски Иринеј отпутовао је 13. јула у јутарњим сатима у САД, ради учешћа у молитвеним свечаностима у Епархији новограчаничко средње-западно-америчкој поводом прославе новообретеног Св. Мардарија. У пратњи Свјатјејшег Патријарха у посети САД налази се протојакон др Дамјан Божић. Пре укрцавања на директан лет „ЕР Србије“ за Њујорк, Патријарх Иринеј је изразио радост због предстојеће прославе: „Радосно очекујемо прославу канонизације Св. Мардарија из Либертивила, првог српског православног епископа Америке и Канаде и учествовање у овом великом духовном јубилеју наше Цркве у Америци“, рекао је он.

Поводом устанчења Епископа милешевског г. Атанасија (Раките), које је планирано за недељу, 6. август 2017. године, у манастиру Милешева

Животопис изабраног Епископа милешевског Атанасија

Негово Преосвештенство г. Атанасије (Ракита), изабрани Епископ милешевски, рођен је 7. новембра 1957. године у Јању код Шипова.

На крштењу је добио име Светко. Завршио је основну школу у Бабићима, затим Православну богословију у манастиру Крки. Замонашио се у истом манастиру као матурант Богословије 7. маја 1977. године. Рукоположен је за ђакона 9. маја, а за презвитера 18. децембра исте године у Крки. Првог јануара 1978. посетио је оца Јустина Поповића у манастиру Ђелијама, а већ 2. јануара отпотовао је за Америку, где је завршио два интензивна курса енглеског језика у „Катедрали знања“ у Питсбургу. У септембру исте године уписао се на Богословску академију Светог Владимира у Њујорку. Професори су му били свештеници Александар Шмеман и Јован Мајендорф, теологи светског гласа. Дипломирао је у року са одличним успехом. У септембру 1981. године започео је наставничку каријеру у Богословији у манастиру Крки. После две године, 1983. године, премештен је од Синода Српске Православне Цркве у Богословију Светог Кирила и Методија у Призрену, где је предавао једанаест година, до 1994. године. Тамо се зближио са Епископом рашко-призренским Павлом, потоњим Патријархом српским, и био његов сарадник.

Одлично је упознао Косово и Метохију, заволео тај део српске земље и богослужио на целој косовско-метохијској територији, а највише у мученичком манастиру Девичу. Уређивао је часопис Епархије рашко-призренске „Свети кнез Лазар“. На позив Патријарха Павла у јесен 1994. године прешао је у Бе-

оград, где је радио као асистент код Епископа Атанасија (Јевтића) на катедри за Патрологију на Православном богословском факултету. У исто време је, на Богословском факултету у Фочи, предавао предмет Историја религије и био уредник „Православља“, званичног гласила Српске Православне Цркве.

Године 1999. изабран је и хиротонисан за викарног Епископа хвостанског. У току хиротоније 31. маја бомбардери НАТО-а су летели на београдском небу. Као викар Патријарха Павла био је уредник Информативне службе Српске Православне – „Православље прес“, а највише је допринео у руковођењу радом православних вероучитеља у јавним школама као председник Одбора за веронапуку Архиепископије београдско-карловачке, и у уређивању односа Цркве са просветним институцијама Војске Србије – Војном академијом и Војном гимназијом. Тада је покренуо и уређивао часопис „Православни катихета“.

У мају 2013. изабран је за Епископа бихаћко-петровачког. Свети Архијерејски Синод му је поверио службу представника Српске Православне Цркве пред Министарством одбране и Оружаних снага Босне и Херцеговине. У мају 2017. године на редовном заседању Светог Архијерејског Сабора изабран је за Епископа упражњене Епархије милешевске. Епископ Атанасије биће четврти Епископ милешевски од њеног оснивања 1992. године.

Избор научних радова Епископа Атанасија: „Халкидонски сабор и

његов догмат“; „Писци Цркве другог века“; „Живот по Јеванђељу“; „Битка над амбисом“; „Да нам буде све свето и честито“; „Духовни дародавци Призренске богословије“; „Црква Христова и свет религије“ (антологија); „Београд у молитви 2011.“.

Извор: Епархија милешевска

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја.

Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерейског Синода Српске Православне Цркве.

Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије

Главни и одговорни уредник
Протођакон др Дамјан С. Божић

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крујникoviћ

Лектор и коректор
Ана Јокић

Фотограф
Ђакон Драган С. Танасијевић

Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар и август двоброј. Годишња претплата за нашу земљу је 1700 динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара. Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплате не слати поштанском упутницом!
Не слати девизне чекове!

Годишња претплата за иностранство:
Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP; авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:

Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intérmédiaire Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKIRSBG)
Beneficiary: RS3514500708000135615
Informativna Izdavacka Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,
Kralja Petra 5, Beograd
Charges: For the account of ordering customer

Телефони:

Редакција: +381 11 30-25-116
Маркетинг: +381 11 30-25-113
Претплата: +381 11 30-25-103, 30-25-113
e-mail: pravoslavlje@spc.rs – редакција
pretplata@spc.rs – претплата
web: православље.spb.rs; www.pravoslavlje.rs

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени редакцији „Православља“ подлежу анонимној ревизији. Текстови и прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора.

Сва права задржана. Свако прештампавање, копирање, умножавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и представља повреду ауторског права и кривично дело.

Графичка припрема, слог и прелом:
Срећко Петровић
Штампа: „Политика“ А. д.

Дистрибутер: „Polydor“ д.о.о.,
Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс: 032/717-322, 011/2461-138

СИР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)

ISSN 0555-0114 – Православље
COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ Управе
за сарадњу с Црквама и верским заједницама
Владе Републике Србије

Графичка припрема овог, 1209–1210. броја *Православља*, завршена је у понедељак, 31. јула 2017. године у 7.00 часова, када је у штампу предат овај број новина Српске Патријаршије.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1209–1210

2

Реч-две уз насловну страну
Протођакон др Дамјан С. Божић

4

У служби Богу и роду

6

Животопис изабраног
Еп. милешевског Атанасија

8

Мати Екатарина

Стицање Светог Духа Божијег
Разговарала Јелена Јеж

11

Глумица Весна Станковић

Као народ смо криви
за све што нам се данас дешава
Разговарала Санја Лубардић

13

Епархија из старине

Снежана Крујникoviћ

14

Др Димитрије Васиљевић,
први српски доктор цеза

Цез је моја слобода,
али и начин да захвалим Богу
Разговарала Марина Марић

16

Манастир Св. Саве у Либертивилу

Протођакон др Дамјан С. Божић
и А. М. Симоновић

19

Сабор у славу новообретеног
Светог Мардарија

Љешанско-Либертивилског
Протођакон др Дамјан С. Божић
и А. М. Симоновић

22

Храмовна слава у Деспотову

Јереј Никола Темеринац

23

Разговор са изабраним
Епископом нишким Г. Арсенијем
Добар пример
говори више од хиљаду речи
Разговарао протођакон др Дамјан С. Божић

26

Преподобни Јаков Тумански
– нова светиљка васељене
Итуман Димитрије Плећевић

30

Архиепископ Макариос III
– 40 година од упокојења
Данко Старахинић

32

Живот и рад Еп. Николаја
Хијерархијска структура света
Радован Битовић

34

Дуго се чекало на дозволу
за појаву црквених новина
Славица Лазић

36

О нестанку Грка
и византијског хришћанства
Сицилије и јужне Италије
др Александар Раковић

38

Религија и национализам
Дарко Стефановић

39

Свет књиге

40

Наука, уметност, култура...
Маријана Пејтовић

42

Кроз хришћански свет
Маријана Пејтовић

44

Из живота Цркве
Снежана Крујникoviћ

47

Вјечнаја памјат

На насловној страни:

Преображење Христово,
новија икона

фото: Ђакон Драган С. Танасијевић

Мати Екатарина

Стицање Светог Духа Божијег

Разговорала Јелена Јеж

Из традиционално синайтског краја Браничевске епархије, препознатљивог по исиха-стичном духу средњовековног манастира задужбине Св. кнеза Лазара, у наш студио је 21. јуна 2017. године дошла мати Екатарина. Говорила је о теми која треба да буде у средишту живота сваког хришћанина, о којој мало или недовољно знамо: шта је истински циљ хришћанског живота?

Многе од нас уопште и мучи питање шта је циљ хришћанског живота?

– Истински циљ нашег хришћанског живота састоји се у стицању Светог Духа Божијег. Оно што је табу тема у нашем безбожном свету, па чак и у свету Цркве, јесте то кад се то стиче Свети Дух. Људи Цркву доживљавају у визуелном смислу:

био сам у цркви, палио свећу, помолио се, добро су ме примили у неком манастиру или не... Више размишљају о себи и нико се за-право не пита да је основни циљ хришћанског живота стицање Светог Духа. Како? Пост, бдење, молитва, милостиња и свако добро дело Христа ради учињено, јесте средство за задобијање Светог Духа. Господ је и рекао: „Који не сабира са мном, он расипа.“ Значи, Црква није само кад градимо манастире, помажемо, улазимо или излазимо... Она је Свети Дух и суштина хришћанског живота јесте да ми, док смо овде на земљи, стекнемо благодат Светог Духа.

Како да га стекнемо?

– Стицање је исто што и задобијање. Када људи стичу новац у свету, сви разумеју шта то зна-

чи. Тако и неко ко се одлучио за духовни живот треба да стекне Светог Духа, али не само ми у манастирима и ми који живимо у Цркви. Сви људи треба да стекну Светог Духа да би имали благословену и успешну породицу, јер породица је мала Црква. Циљ живота обичних људи је стицање и нагомилавање новца, или добијање неких почасти, одликовања, награда, међутим, стицање Божијег Духа јесте такође капитал, али благодатни и вечни капитал. Господ наш Исус Христос наш живот упоређује са трговином и де-ло живота нашег на земљи назива куповином. Будући да нам свима говори „купите себи док не дођем, користећи време јер су дани зли“. То значи: изналазите време за стицање небеских блага кроз земаљску робу. Земаљска роба су

врлине ради Христа које нам доноси благодат Свесветог Духа.

Али ово је потрошачко, материјално друштво и ми смо оптерећени стицањем тих ситних задовољстава, и мало тажње обраћамо на вечне и непролазне вредности. Како да се ослободимо тог материјалног у себи и да то духовно превагне у нама?

– Сребролубље је страст, зато се и каже: где је превише јако сребролубље, ту нема братолубља. Свако материјално богатство неког члана породице који је стекао више упада у очи, појављују се надметање и похлепа и зато некада у породици нема љубави и слоге, јер постоји наслеђена страст сребролубља, која се није ишчистила из генерације у генерацију. Значи, где је сребролубље нема братолубља, а не може бити ни богољубља. То су сасвим два различита духа. И ту можда материјалним људима упадају у очи неке ствари које виде у свету, па кажу „види овога како живи а ја немам“. Нико не размишља о томе зашто баш он нема, је ли можда увредио Бога или Га се одрекао? Па како онда и да има? А те ствари им сметају јер у њима живи страст сребролубља од које се нису очистили.

Проблем је и у томе што та страст сребролубља живи у свима нама, без обзира на наш позив или занимање?

– То је највећи проблем јер је то велика страст која се преноси из генерације у генерацију, о којој се не прича, а нико се ни не труди да се од тога ишчиши. Људи који су рођени у некој страсти, они је и наслеђују. Просто наш народ не схвата да се наслеђује дух. А постоје само два духа: или је Божији, богољубив, или је безбожни, трећег нема. Ако се неко роди у духу безбожном, наследио је гордост, похлепу и помрачење ума од сребролубља. И велика је ствар када Господ Бог таквог призове,

Црква ман. Орешковица – покривање оловом

Добро је што се људи безбожног духа окрећу Цркви. Кад су стекли све што су мислили да треба и кад су се презаситили стицања светског, шта то онда траже од Цркве? Па оно што немају – љубав. Траже Светог Духа и свету љубав, јер Дух Свети је света љубав, а то је оно што никада нису ни имали.

као што је излечио малог Закерија. Јер кад неко општи са новцем, не може да општи са Господом. У њему се полако развија Јудин грех и он постаје Јуда, далеко било. Вековима је тако. И због тога кад се неко ожени или уда због сребролубља, како да се роди дете које је пуно божанске љубави у себи? Не може. Рађа се дете које наслеђује тај грех. Једна генерација, друга, трећа, четврта и – јавља се Јуда издајник. То тако функционише. Али зато постоји Господова прича о мудрим и лудим девојкама, захваљујући којој свако треба да се замисли и да види да је Господ свим нешто друго.

А шта је са осталим врлинама Христа ради којима се задобија благодат Духа Светога? Поред љубави, шта је још потребно?

– Врлина за добијање благодати Светог Духа у сваком случају јесте молитва. Кроз њу се највише приближавамо Господу, стичемо свету љубав, Светог Духа, а уколико смо упорни стичемо и радост. Поред молитве, како каже Св. Баћушка Серафим, сабирајте

капитал благодатног обиља Божијег, слажући га у вечну Божију залагаоницу, где се прима невештаствени интерес. Ако некоме доноси највише благодати Божије и мира молитва и бдење, па онда нека бдије и моли, ако је то пост нека пости, ако је то милостиња нека твори милостињу, али нека расуђује. Нека твори не због лицемерја, него Бога ради. Значи ради се о здравом расуђивању.

Како можемо знати да ли је са nama Дух Свети?

– То је врло тешко питање за данашње време. Некада су људи били ближи Господу, више су се волели и нису били толико оптерећени стицањем овогемаљских ствари. Наше време је време хладноће према Господу и према ближњем, нема љубави. Недостатак љубави одваја људе од две основне хришћанске заповести: љуби Господа свим срцем својим и ближњег свог свим срцем својим. Уместо тога завладала је хладноћа због сребролубља и сасвим је јасно да ту нема Светог Духа, зато што је

јединство са Светим Духом љубав према општењу, љубав према Господу кроз неку од врлина. Јуди својим начином живота губе или задобијају благодат Светог Духа а то је Црква, јер Царство Небеско је и унутра у нама, у нашим срцима.

Шта значи скитски начин живота који се негује у манастиру Орешковица и зашто је важно ово издање Акадиста Ваксрења Христовог?

– У скитским манастирима акцент је у вежбању и молитви, и то је главно и основно. Исусова молитва је нешто што ми свакодневно непрестано упражњавамо. Оно што је битно за народ и што је и показало значајне резултате јесте Акадист Ваксрењу Христовом који смо са великом љубављу урадили, управо да људима који су безбожни помогнемо да и они прогледају, схвате да је живот пролазан и да тек после овог, иде други живот. Тако да је и то начин где ми поред акцента стављеног на молитви, ето, опет на неки начин радимо са људима, али кроз молитву. А како је дошло до тога да уопште урадимо овај Акадист? Ми смо нешто друго хтели да радимо, па сам један обичан текст Акадиста однела у штампарију. Ту сам срела младића задуженог за прелом, графику и дизајн, који је рекао да никад раније није чуо да је Христос ваксрао. Била сам веома збуњена. Како сад да му да објасним да је Христос ваксрао? Ако почнем да причам све редом, схватила сам да ћу га одбити тим приступом. Смислила сам да му постепено, кроз прекуцавање текстова, гледање атрактивних фотографија Свете Земље и светиња и сл., побудим полако интересовање за то шта је шта. То се протегло и он је мало по мало, најпре визуелно заволео тај Акадист и, хвала Богу, почeo да га чита и да се моли. Таквих је много у нашој земљи,

Крстови ношени и освештани у Јерусалиму на Велики Петак – ман. Орешковица

Манастир има три цркве у три нивоа посвећене Светој Тројици, Светој Екатарини и Светим Апостолима. Познат је по организованују поклоничким путовању у Свету Земљу.

Ка манастиру Орешковица иде редовна аутобуска линија Београд – Ждрело, излази се у селу Ждрело после Ждрелске бање. Од центра села до Орешковице се пешачи 4km макадамским путем. Ако се иде аутом, пут није добар за аутомобиле са низим подом. Уколико неко не може да пешачи, може се јавити манастиру из села, да их неко довезе.

деце безбожног атеистичког друштва. Они само визуелно виде Цркву. Ушао сам у цркву кад ми је баба умрла да јој упалим свећу, изашао сам и завршио „カリјеру“. Управо је овај Акадист Ваксрењу Христовом показао добре резултате у стицању и задобијању Светог Духа и људи, који су имали великих проблема са страшћу жалости, захваљујући том, графички опремљеном издању, решили су проблеме са депресијом и унизијем.

Да закључимо: како да се ослободимо гордости и да задобијемо Духа Светог?

– Да Бог помогне, прво треба имати свест да Бог постоји. То је тешко јер ако је неко горд, не приhvата Бога, одрекао Га се и тотално Га одбацио. А без невоље нема богомоље и то је типично за наш народ. Кад схвате да их је мука натерала у Цркву, онда прихватају да дух може да се промени и почну да сарађују.

Па кад схвате да су то наследили, треба да траже опроштај од Бога за своје покојне претке који су били острашћени од нечега, да то буде као почетак труда, да се то измоли. Треба саслушати особу, а кад људи крену да чисте своје срце, њима Бог помаже, отвара им очи. Ту много помаже читање или слушање псалама, зато што цео *Псалтир* указује на разлике између безбожног и побожног духа. Кад неко из безбожног друштва жели да прогледа, треба му помоћи, у свако доба дана и ноћи. То је мисија Цркве и ми се тим највише бавимо, с обзиром да је позадина нашег народа безбожно, комунистичко друштво. А сад, кад нема тог друштва и тог система, куд ће они сада? Позитивно је то што млади људи желе и траже Бога. Јер када схвате да им недостаје љубави, они хоће да раде на себи, да сарађују, дух се мења, стичу благословене породице, добра пријатељства и кумства. ■

Глумица Весна Станковић

Весна Станковић (фото: Фејсбук)

Како народ смо криви за све што нам се данас дешава

Разговорала Сања Лубардић

Глумица специфичног израза, беспрекорне дикције, посвећена супруга и мајка две кћерке Весна Станковић, гостовала је на радију „Слово љубве“ АЕМ СПЦ где је искрено говорила о свом одрастању на Хомољским планинама, влашком пореклу, љубави према позоришту и улогама које су обележиле њену богату драмску каријеру. Рођена је 1972. године, дипломирала је на Факултету драмских уметности у класи проф. Владимира Јевтовића, чланица је Југословенског драмског позоришта, али игра и у другим театрима. Добитница је више домаћих и међународних награда и признања, од којих се издвајају „Златни витез“ у Москви, „Златна колајна“ у Земуну, најбоља глумица Радио Београда за 2010. годину и многе друге. Весни можемо да захвалимо што је оживела хероине наше прошлости Милунку Савић и Лујзу Мишић, али и обичне људе који су прошли ратне страхоте и албанску голготу. Весна је једина

глумица влашке националности у српском позоришту. Њен материјни језик је влашки и ништа не би било чудно да она не говори савршено српски језик и да има беспрекорну дикцију, којом ретко која наша глумица може да се похвали.

Перфектно сте савладали српски језик и Ви сте једна од глумица која може да се похвали савршеном дикцијом. Како сте научили српски језик с обзиром да се у Вашој породици говори влашки?

– Од малих ногу сам научила да се борим. Ја сам дете са села па сам летње распусте проводила радећи на њиви, копајући и чувајући свиње, а не играјући јамб или летујући на мору. Деца су ми се подсмевала, али ја сам са осмехом то подносила и стално радила на себи. У мојој кући се и дан данас говори влашки и када дођем код мојих, треба ми неколико дана да се адаптирам, а када се вратим у Београд потреб-

но ми је време да „пређем“ на српски језик. Помогло ми је што много волим српски језик, вољим да читам. Ја сам читач гутач, као проточни бојлер сам. Кажу да одрастао човек користи негде око 5.000 речи у врх главе, ја се трудим да тај број у свакодневном говору повећам. Ја скупљам речи. Када сам уписала глуму, осећала сам да заостајем за осталим колегама. То је као кад неко истрчи 100 метара, а ја прешла само 50 метара. Зато сам се много трудила.

Рођени сте у Хомољским планинама и нама који нисмо из тих крајева делује то помало непознато, егзотично па на неки начин и магично. Има ли неке магије у Хомољу? Да ли верујете у тзв. влашку магију?

– Магије има свуда за мене. Највише је има у природи, има је у људима, има је у мислима, има је у музici, има је у уметности, ја магију свуда видим. Али природа

је нешто што је мени најближе, ја сам одрастала у том природном окружењу. Власи су хришћани, али су задржали велики број тих паганских обичаја и веровања. Чак су се и неки свештеници прилагодили и помирили са тим обичајима јер неће да се сукобљавају. Ако покушају да одговоре народ од тих обичаја, народ неће да слуша. А што се влашке магије тиче, могу да кажем да ја само верујем у магију љубави и у магију вере. Сигурна сам да оно како чиниш тако ће ти се вратити, како мислиш о себи о другима такав ће ти живот бити. Верујем у Божију равнотежу.

Јесте ви увек желели да будете глумица? Питам Вас то јер сте по завршетку средње школе првобитно уписали Правни факултет.

– Не знам, можда. Сећам се да кад сам имала пет година везала сам велики ексер за бандеру који ми је служио као микрофон, а каца за купус је била бина. Сатима сам певала, играла, глумила нешто, што је нека аспирација ка сцени. Одушевљење људи, њихове очи које као да ме милују када сам рецитовала на школским приредбама, заувек се урезало у мене. Као и свака глумица, ја волим и желим да ме воли публика. Када сам са 22 године схватила да желим да се бавим собом, напустила сам Правни факултет (који сам уписала на наговор родитеља) и уписала ФДУ. Имала сам четири жеље у животу: да купим комплет књига Достојевског са Бабовићевим преводом, да упишем ФДУ, да видим Русију и да нађем человека свог живота и да оснујем породицу. Све су се оствариле.

Да ли то значи да немате више жеља?

– Имам, али ми није стало да се по сваку цену остваре. Имам и једну девизу: ако не можеш у нечemu да победиш у некој дисци-

Ви пишете, глумите и режирајте. Комплетан сте уметник. Како се најбоље осећаште – као глумица, као писац или као продуцент, режисер?

– Као мултипратик. Сви смо ми сложене личности, свако од нас има пуно ствари којима се бави, које га испуњавају, које га чине срећним. Трагати за срећом – то је заиста потреба сваког човека. И ја трагам свакодневно за својом срећом и своју срећу налазим. Највише волим да глумим. Глумачки радови су ми најпримамљивији. Наравно, са друге стране, ја сам жена, ја сам мајка, имам две ћерке, дивног мужа, ја се бавим и својом породицом, кућом.

плини, смисли своју дисциплину у којој си непобедив.

Вашим сценским умећем оживели сте и три дивне жене из наше прошлости – Милунку Савић, Лујзу Мишић и Лину. У питању су монодраме које измамљују истовремено и сузе и осмехе, али говоре и о трпељивости, храбrosti, патриотизму српских жена. Занимљиво је да сте ви први почели да играте Милунку, да сте први написали текст монодраме о њој. На међународном фестивалу „Златни витез“ у Русији добили сте награду за ту представу.

– Што се тиче Милунке, мислила сам да ће неко позориште да направи велику представу о њој, али то се није десило. Желела сам да је на сцени оживим, чак сам једног писца замолила да напише монодраму, али он није имао времена. Потом сам хтела да драматизујем једну књигу о Милунки, али се жена која је написала ту књигу није сложила, па сам сама села и написала текст монодраме, изводила је много пута и много награда добила. А Милунку воле критичари и радо

је награђују. Лина није ратовала као Милунка, она је остала код куће да чува отчиште, да се бори да прехрани своју породицу, да претрпи све недаће кроз које су пролазиле жене у вихору Великог рата. А Милунка је невероватна. То је жена која има снагу и срце десеторице људи, жена која је провела седам година у рату, добила дванаест одликовања за храброст из целог света, два ордена Легије части, Француски крст са златном палмом што ниједна жена на свету нема. А после рата, када више није могла да се бори за своју земљу на тај начин, она се борила за децу, она се борила за образовање, за доброту. Она је радила као чистачица, а отхранила тридесетседморе деце, а једну кћерку је родила, три усвојила и још тридесет и четири довела са Копаоника сиротињску децу и овде отхранила, школовала у Београду. Таква особа се није родила ни пре ни после. То је представа коју ћу играти сигурно до kraja живота.

Пред Милункиним животним делима човек заиста може само да занеми. И занемели јесмо, али занемели смо више од незнაња, стида и непоштовања према овој жени?

Светиње Косова и Метохије

Епархија из старине

Још у апостолско доба, на Балкану је проповедана истина Христове речи. Чињеница да је било хришћанских мученика на целом подручју од „горњег тока реке Дунава па до крајњег југа Балканској полуострвам“, говори нам да је хришћанство на овом подручју било доста распрострањено. Поред многих мученика за веру Христову треба поменути Св. мученике Флора и Лавра, који су пострадали у II веку у Улпијани на Косову. Све ово нам говори да је и у Призрен, тада и те како важно место, хришћанство стигло још у најраније доба. После Миланског едикта 313. године, зна-мо да се Призрен нашао под јурис-дикцијом Солунског викаријата, јер из писама „папе Инокентија I со-лунском викару Руфу 412. године изричito се каже да под јурисдик-цију Викаријата спадају ... и Дарда-нија“. Такво стање остало је све до 14. априла 535. године када је „на рачун Солунског викаријата“ ство-ренова нова архиепископија Јустинијана Приме, под чију јурисдикцију потпада и Призрен. Призрен – „ср-це Балканској полуострвам“, од не-ких назван „српски Цариград“ – био је „поприште крупних историјских збивања и играо огромну улогу не само у историји Српске државе, већ и читавог Балкана“. Као насеље које игра веома важну улогу „на путу из Скадарског приморја у унутра-шњост Балканској полуострвам“, за време Римљана звао се „Тхеранда“, а касније, у доба Византије, „При-здијан“, па је тај назив задржао и у Срба, са малим изменама: „При-здрен“ или „Призрен“. Из свега ово-га види се да је хришћанска Црква на тлу Косова и Метохије, непре-кидно присутна скоро две хиљаде година и далеко старија од самозва-них „староседелаца“.

Снежана Круйникoviћ

– Нисам сигурна, Срби врло брзо заборављају, а стида углавном врло мало имају. Не желим да генерализујем, али и дан данас ми се дешава да негде одиграм представу а да људи неће да дођу. Бесплатна је представа, а сала полу-празна. А мене то погађа. Такав је случај са представом о Лујзи Мишић. У ствари, то је представа о Живојину Мишићу из угla његове жене Лујзе, која је била Немица и која се одрекла и вере и пријатеља и родбине и породице, богатства да би се удала за српског војника. Живела је у сиромаштву и родила шесторо деце: три ћерке, три сина, а два сина јој убили Немци.

Како би по Вашем мишљењу требало да изгледа Миленкин живот од 1918. од тренутка када се завршио Први светски рат до 1973. кад је умрла?

– Онако како мислим да би правда налагала. Да јој се нађе посао спрам њених могућности интелектуалних и физичких, а била је једна изузетно снажна, самообразована жена која је научила неколико страних језика. Она је била жена војник. Зашто није могла да остане при војсци да обавља неке ствари? Она је била бомбаш, била је вођа те ударне бригаде, то је као вођа командос. У њеној чети је било четрдесет момака, који су сатима и сатима гледали у непријатељски одред и нису имали право на грешку. Јер ако у погрешно време баце бомбу или у погрешном правцу, нису имали резервну, дакле – морали су да буду прецизни. У њен одред никад није смео да буде регрутован ниједан младић који нема брата, ниједан син јединац, јер је смртност била огромна. Она је имала тридесетак годи-

на када је изашла из рата. Зар није заслужила неки посао у војсци? Или да обучава и регрутује нове војнике? Али, Срби незахвални дали су јој пет хектара земље, а кад се са мужем одселила за Београд, чистила је клозете, рибала подове, прала прозоре. То је бедно, срамно и понижавајуће. Све ово што нам се дешава сада ми отплаћујемо. Оно што чиниш ти, можда се теби неће вратити, али ће се као бумеранг вратити твојој деци. Све лоше ствари које ми као народ доживљавамо сада, то је само зато што, сад можда сатанистички мало звучим, али онако како смо ми задужили своје претке.

Што значи, да нисмо ми одговорни само према себи, већ смо одговорни и према својим поколењима?

– Тако је. Одговорни смо према својој деци и њиховој будућности.

Представама о Милунки Савић, Лујзи Мишић и представом „Уби ме курје око“, која говори о улови малих људи у Великом рату, Ви и Ваше колеге као добри и покртвовани професори одржавате час патриотизма, родољубља, час љубави према сопственој историји, међутим, какви су Ваши ћаци (публика), могу ли да добију прелазне оцене или морају још да уче?

– Има нас разних, веома често ми се дешава да људи прилазе и са сузама у очима ми откривају да су се први пут сусрели са тим, захваљују, доводе своју децу. Углавном, жене купују карте за позориште, жене више и читају од мушкараца. Једино жене мање иду на фудбалске утакмице. Ипак, верујем да има наде за нас. ■■■

Др Димитрије Васиљевић,
први српски доктор џеза

Џез је моја слобода, али и начин да захвалим Богу

Разговорала Марина Марић

Пијаниста и композитор Димитрије Васиљевић, дипломац Музичке академије у Београду, а први српски доктор џез клавира говори о свом животу у Сједињеним Америчким Државама, mestu и улози културе у најмоћнијој земљи света, раду са студентима и џез музичи, за коју каже да је његов живот и кроз коју захваљује Господу на свим даровима. Завршио је Факултет музичке уметности у Београду за три године, наставио школовање у Берклију, затим у Њујорку и на крају у Чикагу где је и докторирао. Рад са студентима наставља у Њу Орлеансу, граду џеза, у којем ће студенте усмеравати како да свој таленат практично умноже, с обзиром на то да је Димитрије концертни професор који увек наступа по Америци. Са пријатељима из различитих крајева света оформио је квартет кроз који доноси лепоту српске традиције и музике.

Зашто сте се одлучили да школовање наставите и каријеру градите ван Србије у далекој Америци?

– Школовање сам наставио у Америци јер овде нисам видео перспективу. Планирао сам да останем неколико година, мада сам у једном делићу мозга био свестан да трајно одлазим. Са другом сам отишао на Универзитет Беркли и сећам се да сам једно време спавао у мемљивом стану, пуном мишева и са прозорима који не дихтују. Сањали смо обојица о повратку у Србију и гледали смо једне вечери пун месец, и замишљали како се тај месец види и у Србији. У њему смо виде-

ли трачак наде. Напорно сам радио на себи, решио сам да учим да бих достигао ниво својих вршњака који већ одавно свирају. И то ме је мотивисало да сатима и сатима, сваки дан и викендом и празницима, седим и вежбам тај клавир. Америка је симбол материјалистичког света, ја о томе нисам знао много теоретски, али сам буквально осетио на својој кожи. И та људска уштотгљеност, то јурење за материјалним, понашање у рукавицама које сам ја одмах противумачио као неискреност. Све ми је то сметало јер смо ми Срби овде веома директан народ, што се за амерички народ, мада не волим да генерализујем, то не може рећи.

Одласком у САД постали сте стипендијиста Берклија, мастер студије завршавате на Њујоршком универзитету, а докторат на Универзитету Илиноис – то су три потпуно различита места и различити крајеви Америке. Откуд то?

– У Америку нисам отишао због места у којима сам живео, већ су ме музика и жеља за усавршавањем у уметности коју волим и којом се бавим водили тим путевима. У Бостон сам отишао због Берклија. У Њујорк сам отишао јер сам сматрао да је то велика музичка и људска кошница, и веровао да је добар за мене и за изградњу мог уметничког бића. У Њујорку сам почeo са извођачком композиторском каријером, основао сам свој квартет, свирао у Карнеги холу, Кенеди центру и многим другим местима, и почeo сам да осећам укус успеха о ком сам одувек сањао. Међутим,

Димитрије Васиљевић у Карнеги холу (фото: Јутјуб)

пожелео сам да уђем на академију и да се бавим професорским послом. За професорски посао у Америци неопходан вам је докторат и ја сам, на запрепашћење многих мојих пријатеља, отишао у Шапеин надомак Чикага и тако се посветио професорском раду.

Џез музика можда неће донети вишемилионске прегледе на јутјубу и концерте на којима вам аплаудира неколико десетина хиљада људи, али шта доноси?

– Џез музика, и уопште музика, пошто не волим да делим музiku на жанрове, мени доноси слободу, али слободу у оквиру система и то је оно што је прелепо у музici. Неограничена слобода је заправо затвор, а слобода у оквиру система као што је, рецимо, џез импровизација у оквиру форме – она вам доноси лепоту стварања, креативности, контакта са Творцем и, чини ми се, једне својеврсне молитве која никад не престаје.

Сад сте фокусирани на ауторску музiku, окупили сте и пријатеље, оформили бенд и правите албум под називом „Случајни номад“. Назив сигурно није случајан?

– Да. Мој први албум се звао „Пут Силвана“ и снимио сам га у Њујорку. Силвани су митска бића за која се каже да су у средњем веку пратила српске вitezove од tame ка светlosti, и тај албум је концептуално посвећен Силванима и целој тој причи. Мој други албум, који је написан за соло клавир, зове се „Метафора“. То је спој џеза и неокласике и он испитује интроспективну

страну уметника, самим тим што је соло албум. Овај трећи албум се зове „Случајни номад“. У њему испитујемо све оно што је екстравертно, све оно што је изван унутрашњег света уметника, оно где уметник иде, и не само уметник, него свако од нас. Занима нас и оно нешто што је мало, оно зрење светлости које је константа и које увек остаје у њему.

Да ли је највећи утицај наше културе, или неки други утицај превагне у Вашем стваралаштву?

— Апсолутно је највећи утицај наше културе, али ја Србију видим као јаку културолошку силу Балкана кроз историју, али је истовремено видим и као део Европе. Кад кажем Европа, не мислим на ову модерну која се сад промовише, мислим на Европу у историјском и географском смислу. Тако да се и у мојој музичкој радњи српски цез представим на та два начина, као део европског наслеђа и као део балканског наслеђа. Мелос који користим, трудим се да обрадим на један смислен начин, то је рецимо веома тешко, то је велики изазов, јер данас пуно људи раде тај тзв. етно цез. Знате, узму колце, само га препевају и ставе цез ритам и то је сад као етно цез. Немам ништа против, али то није нека моја идеја и визија како би то требало да се ради.

Дакле, тема Вашег најновијег албума који ће се звати „Случајни номад“ јесте лутање и Ви бувално лутате од града до града, односно с једног краја света на други крај света, међутим, да ли су то Ваша једина лутања?

— Па добро сте то приметили, то нису ни моја једина ни моја најважнија лутања, јер оно право лутање се дешава у самом себи. И некако управо та културолошка прича коју сам помињао на почетку овог нашег разговора, када сам отишао први пут у Америку, па те колизије личности: ко сам ја, одакле долазим, шта је то Србија, шта је наша култура и нација и вера, шта је то Америка, да ли је ово боље или оно.

Да ли је у Америци све бизнис? Да ли је услов за успех поред образовања, знања, талената, рада, и добра презентација – односно одлична сопствена промоција? Да ли мораш да будеш комилетан пакет да бисте успели?

— Јесте, апсолутно је тако у свакој области. Код нас важи: таленат је 90%, рад је 10%. У Америци није тако. Таленат је 100%, а рад се подразумева. Огромна је конкуренција; колико год да сте добри, појавиће се барем двеста људи бољих од вас који су и млађи и интересантнији. На жалост, данас све тако функционише. Колико је квалитет производа важан, толико га продаје и амбалажа. Тако је и у свету музике и уметности. Наравно да бих волео да у неком идеалном свету, када се музика не би продавала, чак и када би била бесплатна, када би концерти које свирамо били бесплатни, када би постојао неки фонд који би издржавао нас уметнике а да ми само стварамо и радимо, на жалост то је пошло за руком само неколицини врхунских уметника, али сам свестан да је то немогуће.

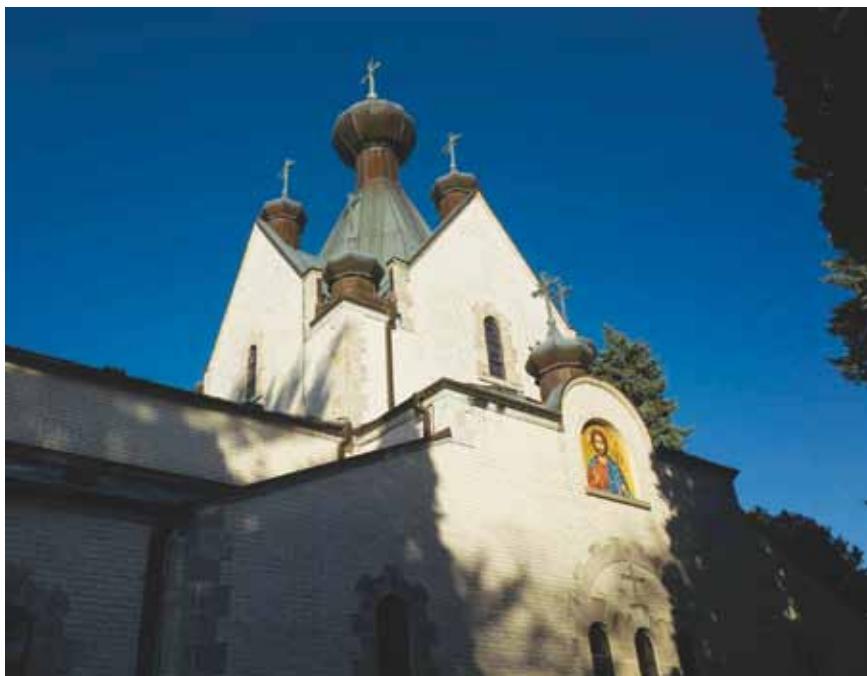
Онда живите прво у убеђењу да је једно боље, онда да је ово друго. Онда схватите да ништа није боље. Чини ми се да та лутања оплемењују човека и то је оно право благо које вам остаје од тог номадског живота. У данашњем времену човек јури за неким послом, јури да оснује породицу, јури да створи пријатеље, да материјална добра обезбеди, да остави стан својој деци – све су то позитивне ствари, али овогемаљски живот је кратак и мислим да оно право благо које нам остаје, оно благо које не може да се слика ни ајфоном, које не може да се стави на инстаграм, нити може да се стави у сеф банке. Јер све је то на неки начин трулежно и непостојано, али она сећања и оне емоције које сте доживели кроз цео тај свој пут, и унутрашњи и спољашњи, то је оно што остаје заувек у вама, у вашој души.

Које место у Вашем животу има вера и на који начин се она прволачи у вашим делима?

— Релативно сам скоро почео да учим о нашој српској, православној вери, тачније у тренутку када сам отишао у Америку. Прва Литургија на којој сам био била је у Њујорку. Никада раније у животу нисам био на Литургији док сам живео у Србији, иако је моја породица побожна. Захваљујући дивном пријатељу Маринку Пантовићу кога сам упознао у Њујорку, почео сам да улазим у веру и онда сам добио одговоре на многа питања, и о себи, и о свету, и

о животу. Било је тешко, признајем. Џез музичари су порочни, страстиви и то је опште познато. Ни ја никада изузетак. Али сам спознао донекле Господа и осетио сам оно нешто. Читаяјући књиге, дружећи се са људима који су верници, који знају много више од мене о томе, почео сам све више да схватам да је мени вера заправо у животу све и да ја и музику гледам кроз веру, кроз Бога, и да све оно што живим и мој пут и номадско сељење и сва та питања која сам бескрајно себи постављао, а зашто је то тако, а зашто сам ја баш такав, а зашто нисам могао да останем на једном месту и да се не селим него да имам све овде у Београду и да се бавим музиком, зашто сам на неки начин осуђен или благословен тим сталним сељењем. Кроз познанство са Господом Богом ја сам, у ствари, на један веома лак и једноставан начин добио одговоре на сва та питања, а то је да је то воља Божија и да је то нека моја мисија. Свако од нас има неку своју мисију, свако од нас носи неки свој крст. Ово је мој крст, ово чиме се бавим, с једне стране леп зато што се бавим оним што волим и имам шансу да то некако проширим међу друге људе, с друге стране, стално се селим, никада нећу бити на једном месту, остављам људе које волим. Али сам ја захвалан на свему томе и волим то, и на један прави начин, чини ми се, дубински уживам и у оном добром и у оном мање добром и апсолутно сам захвалан Богу на свему томе.

Зборно место Срба у Америци и општи дом молитве

Манастир Св. Саве у Либертивилу (фото: Душан Ђорђевић)

Манастир Светог Саве у Либертивилу

Прошођакон гр Дамјан С. Божић и А. М. Симоновић

Српски православни манастир Светог Саве у Либертивилу је од маја 2011. године, због свог духовног, историјског и културног значаја, под директном управом Патријарха Српског. Саградио га је први српски епископ у Америци, Мардарије Ускоковић, двадесетих година прошлог века, од недавно припојен лику Светитеља и гlorификован 16. јула 2017. г.

Српска Православна Црква у Америци увек је била ослонац за српску заједницу која је преко Цркве успела да очува своју веру, језик и традицију. У ветровитом Чикагу, како многи кажу, другом највећем српском граду, данас живи више од 300.000 наших људи који се окупљају за празнике у 15 православних храмова, међу којима и два манастира – Нова Грачаница и Свети Сава.

Најстарији српски духовни центар у држави Илиноис (САД) је манастир Светог Саве у Либертивилу, саграђен 1927. највећим делом од прилога које је Владика Мардарије, данас Свети, сакупљао по Америци и родној груди. Осим Светог Мар-

дарија, велику заслугу за постојање овог манастира припада и Михајлу Пупину, истакнутом научнику и познатом добротвору свог народа.

Манастир је током XX века био седиште Епархије америчко-канадске (1927–1963), Митрополије средњезападноамеричке (1963–1991), Митрополије либертивилско-чикашке (2009–2011), а од 2011. има статус ставропигијалног манастира због свог великог духовног, историјског и културног значаја.

Странице историје на месту храма почeo је да исписује 1923. године тада Архимандрит Мардарије, дубоко свестан неопходности постојања једног духовног центра, а пошто је одре-

дио да привремено седиште новоосноване Српске православне америчко-канадске епархије буде у Чикагу. Исте године, почетком августа купио је око 10 хектара земље у Либертивилу у близини реке Дис Плеин, како многи кажу, у окружењу које га је подсећало на места духовности у родној земљи и у Русији у којој је провео године свог живота пре доласка у САД. Земљиште за манастир, сиротиште и дом старих, као и део одређен за гробље, освећено је 6. септембра 1923. године. Литургију је служио на пољу у непосредној близини Српске куће „Свети Сава“, где је становала.

Свети Мардарије је поднео велике жртве како би своје запо-

Либертивил

Виноград у којем је
Архимандрит Мардарије
Сјео да одахне
И срастао са земљом.

Ту се Србин распртио,
Закопао темеље,
Себе у њих узидао и дигао
Мали Савин Хилендер.

Још једна је кућа измољена
У којој су српски свеци чељад,
А Сава домаћин и старјешина.
Света земља, молитвено мјесто,
Часно уточиште
И олтар који опрашта
И од гријехова растерећује.

Мошти и жезал Ускоковића,
Кости и скиптар Карађорђевића
Над силном војском страже
И Србе с љубављу чекају
Да их очински науче
Како се братски видају ране.

*Прота Драган К. Велеушић
Милвоки, на Видовдан 1998. г.*

чето дело завршио. Много околности је било против оваквог подухвата, почев од неслоге међу Србима емигрантима која га је веома мучила, до клевете и гоњења које је и лично осећао, често и од своје браће свештеника. Други проблем је био недостатак новца који је доводио до тога да је Архимандрит Мардарије често буквально гладовао. Болест сушице сваког дана му је одузимала снагу. Било је то доба велике светске економске кризе, а Архимандрит Мардарије је неретко отплаћивао зајам за купљено земљиште од својих, више него оскудних, прихода. Из тог времена међу народом је почело да се говори: *Мардарије манастир тради, умире од тлади!*

Мала Србија

Манастирско гробље у Либертивилу још је Владика Николај, у Споменици манастира Светог Саве, назвао „Мала Србија“. Утисак које гробље оставља на посетиоце је до те мере чаробан, да појачава лепоту и вредности храма.

У овом српском гробљу у време када Епископ пише Споменицу, почивају стари и млади, мајке и девојке, радници и свештеници из свих крајева српских земаља где су рођени и где су живели по доласку у Америку. У то време било је око 300 гробова Срба и Српкиња.

Деценијама касније, и данас, ово гробље зна се као место вечног пребивалишта многих знаменитих Срба. Мошти неких од њих су данас у Србији. Тело Епископа Мардарија Ускоковића сахрањено је 18. децембра 1935. у манастирској цркви, посмртни остаци песника и дипломате Јована Дучића су после његове смрти 1943. пренесени у манастирску цркву, а ексхумирани 2000. када су пребачени у Требиње. У Цркви Светог Саве у Либертивилу сахрањен је и краљ Петар II Карађорђевић, чије тело је такође ексхумирano и пребачено у Оplenачку цркву 2013. Овде почивају и епископи Фирмилијан Оцокольњић и Дионисије Миливојевић. Тело Владике, данас Светог Николаја (Велимировића) сахрањено 18. марта 1954. у Лелићу Србији премештено је 12. маја 1991. године.

Велико поштовање српских емиграната који су у Чикаго дошли у великом броју после Другог светског рата, има Драка Михајловић. У оба манастирска комплекса у Чикагу, Новој Грачаници и у Либертивилу налазе се његови споменици.

Манастир Св. Саве / Либертивил: деснестране види се гробље (фото: Душан Ђорђевић)

Сам је садио воћњаке и руже, срећивао стазе, попложавао двориште. Устајао је пре зоре и заједно са радницима градио/стварао складне линије овог храма. Неретко је виђан како на бициклу преноси по циглу или две да би уштедео новац за градњу. Светост којом Црква живи било је надахнуће овом човеку-светитељу кога су његови савременици описивали као „човека који се одрицао свега па и самог себе. Био је калуђер без лице-мерја, зависти, мржње и сујете. Разумевање и праштање за њега нису били проблем“.

Манастир–сиротиште Светога Саве освећен је 6. септембра 1931. године. Саграђен је у стилу типичном за руски Велики

Новогорд, са 12 малих купола у једном великому у центру. Владика Мардарије је оставио следећи аманет своме роду: *Овај свети манастир, као зборно место Срба у Америци и ойшићи дом молишаве као вечној кући Богију, остављам у аманет своме драјом српском народу да ћа после моје смрти чува и унайређује, да ћа као дивни симбол националне и верске свести остави у наслеђе нараштајима у овоме Новоме свету, да се за вечно времена зна и пройоведа да је преко океана, далеко од своје стварне Домовине, било у овој земљи Срба. За оне Србе и Српкиње, који су ме за 18 година моја рада у Америци јомајали и шиме ми олакшали тешко бреме управљања* ➔

Српском Црквом, молим се Боту да их милошћу својом најради, а од мене, њиховој владике, остављам њима и њиховим домовима мој владичански благослов.

Манастир је августа 1979. реновиран (када се део зида срушио) под руководством Епископа Фирмилијана и проширен је скоро дупло у односу на првобитан храм.

Савршени мир и високи уметнички дomet живописа веома су важни за овај храм који је Владика Мардарије, оснивајући га, наменио читавом српском народу у Америци. Зидови су дуго били без живописа. Године 2001, а по благослову Митрополита Христофора, почело се са осликањем манастира. Након шест година рада манастир је комплетно оплемењен и улепшан благодатним фрескописом, рад иконописца Милоја Милинковића. У срцу места које чува историју српских емиграната у Америци, лепота боја, одабране композиције из Старог и Новог Завета, ликови општехришћанских и посебно српских светаца, исписани вештом руком овог мајстора, говоре и о дубокој истини о православљу и хришћанству и богатој историји нашег народа. Живот Господа Исуса Христа на земљи и после васкрсења, светитељи, уравнотежени мотиви и импозантне композиције у припрати говоре о историји нашег народа и храма у Либертивилу. Једна композиција је посвећена Владику Мардарију, уз њега је Свети Сава и ђакони који носе Јеванђеље и крст, веру коју су понели из старог краја. На другом зиду је Владика Фирмилијан, који је изградио припрату ове цркве, дограђену много касније, а он је на слици представљен као представник свих приложника. На тој композицији је и лик краља Петра чије тело је било сахрањено у манастиру од 1970. све до 2013., када је пренето на Опленач.

Три деценије Богословској факултета

Блаженопочивши Епископ шумадијски др Сава (Вуковић) је током деценије пастирског послана као Епископ источноамерички и канадски још тада, крајем шездесетих година прошлога века, схватио потребу да Срби на америчком континенту имају своју богословску школу. Неопходност постојања такве једне академске установе увидели су и остали отаџествени архијереји, па је Свети Архијерејски Сабор у своме редовном заседању 1986. године на челу са тадашњим Патријархом српским Германом, одлучио да се за потребе наше Цркве у америчко-канадском расејању оснује Богословски факултет при манастиру Светога Саве у Либертивилу.

На самом свом почетку, Богословски факултет је деловао као одсек Богословског факултета Српске Православне Цркве у Београду, а потом као самостална и од државних власти државе Илиној призната високошколска богословска установа. У јесен 1986. године почела је и прва академска година, са четири студента, а до данас је Богословски факултет у Либертивилу из себе изнедрио двадесет и седам генерација дипломираних теолога, амбасадора вере православне и своје земље широм Васељене.

Оно што је наш факултет постигао током тридесет година свога постојања немогуће је исказати само кроз бројке, али треба истаћи да је током протеклих тридесет година на факултету дипломирало 136 студената, многи су рукоположени, на факултету су дипломирале и три девојке. У оквиру факултета налази се и Интернат.

Ту је и копија фреске из куполе Цркве Пантократора Свештитеља коју је финансирао лично Митрополит Христофор, заслужан за осликање читаве цркве.

И баш као што сведоче речи Владике Николаја о Храму Светог Саве у Либертивилу, ово ме-

сто је „као три жице на једном инструменту, а свака док на њој свирате додирује срце српско, тако је чувени манастир Светог Саве у центру Америке. Прва жица је манастир сам, друга је његово гробље, а трећа децији камп. Низ молитве, у низу туге, и низ радости“.

У манастиру Светог Саве у Либертивилу

Фото: Епархија новограчанничко-срдњезападноамеричка / Инфо-служба СПЦ / спр.срб

Сабор у славу новообретеног Светог Мардарија Љешанско-Либертивилског

Протођакон др Дамјан С. Божић и А. М. Симоновић

Архијерејском Литургијом у манастиру Светога Саве у Либертивилу, у недељу 16. јула 2017, симболично је заокружен тродневни сабор у част прослављења новообретеног Светог Мардарија Либертивилског и Свеамеричког, првог српског православног Епископа америчко-канадског. Православни верници из свих крајева Америке, Европе и Канаде дошли су да се први пут поклоне моштима свог светитеља Мардарија.

У молитвеној достојанствености и у неизрецивој радости свештенство, монаштво и верници предвођени Његовом Светости Архиепископом пећким, Митрополитом београдско-карловачким и Патријархом српским Г. Иринејом сабрали су се у Либертивилу (Чикаго, Илиноис, САД) ради свеправославног прослављења новообретеног Светог Мардарија Либертивилског и Свеамеричког, првог српског православног Епископа америчко-канадског у Храму Светог Саве. У молитвеном ишчекивању Архијерејске Божанске Литургије којом је началствовао Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј и литије са моштима Светог Мардарија Либертивилског и Свеамеричког, заједно у молитви у Либертивилу су били и Митрополит црногорско-приморски

Амфилохије, Епископ сремски Василије, бројни архијереји из САД и Канаде, као и свештенници који су дошли из свеправославне пунуће радујући се јединственом догађају.

Главној свечаности, Божанској Литургији у недељу, 16. јула 2017, претходиле су бројне пригодне активности у славу Светог Мардарија у Храму Светог Саве, у изузетној организацији домаћина на челу са Његовим Преосвештенством Епископом америчко-канадским Митрополије новограчаничке Лонгином.

Православна вера проналази пут до срца свих оних који имају љубав према ближњима и пројављује се у светитељима својим. По доласку у Чикаго, Његову Светост Патријарха српског Иринеја и црквене великолестојнике из Србије дочекао је Епископ

Лонгин и старешина Храма Вајскрења Христовогprotoјереј Дарко Спасојевић са братством и многобројним свештенством, монаштвом и благочестивим народом. Уследила је молитва, доксологија, а потом и вечерња служба. После службе топле речи добродошлице упутио је Владика Лонгин, а Патријарх српски Господин Иринеј се у својој беседи, поред осталог, захвалио свима који су допринели да сабор протиче у достојанству, вери, миру и љубави којом нас учи православна вера наша.

Уследила је конференција за новинаре, а потом је у сали парохијског дома Саборне цркве по благослову Митрополита Амфилохија премијерно приказан филм „Тихи кутак Христов“ о Светом Мардарију, у издању „Светигоре“ (продукција мана-

стира Острог). После успешне пројекције филма који је нашао на топао пријем присутних, заједничарење се наставило предавањем Митрополита црногорско-приморског Амфилохија на тему „Светији Мардарије: Диван је Бог у Светима Својим“.

Дан уочи главне прославе, у суботу 15. јула 2017, Божанска Литургија одржана је у манастиру Нова Грачаница посвећеном Покрову Пресвете Богородице, који се налази у предграђу Чикага на Трећем језеру. Овај Божији храм, реплика манастира Грачаница са Косова и Метохије и својевремено седише Епархије за Америку и Канаду, данас је седише новограчаничко-средње-западноамеричке.

Патријарх српски Господин Иринеј је у својој беседи у манастиру између осталог рекао: „Хвала драги Владико на добродошлици, хвала Господу и браћи и сестрама што смо се овде сабрали данас у Дому Оца небеског који је и наш Дом. Дивним смо поводом ових дана заједно, да прославимо једну изузетну личност коју нисмо дољно познавали и тек сада, на основу података и предања видимо колико је та личност велика пред Богом и пред православним живљем. Свети Мардарије је живео живот апостола, поновљен живот Светог Саве и других светитеља и зато је ово прилика да још једном благодаримо Господу који нам је даровао овакву личност коме се небо радује и све Православне Цркве, не само наша Српска. Он припада свим Црквама и својим је светим животом обрадовао све хришћане на овом свету.“

Фото: Dimitrios Panagos / Greek Orthodox Archdiocese

Епископ Иринеј и амбасадорка Србије у Њујорку дочекали Патријарха српског Г. Иринеја

Патријарха српског Г. Иринеја и црквене великодостојнице на путу до Храма Светог Саве у Либертивилу, по доласку из Београда у САД, у Њујорку је дочекао Епископ источно-амерички Иринеј (Добријевић) са свештенством и генерални конзул Републике Србије у Њујорку Мирјана Живковић. Придружио им се Архиепископ њујоршки Димитрије са пратњом. Делегација је обишла настрадали Храм Светог Саве у пожару на Вајкрос 2016. године, духовно и друштвено седиште српског народа у Њујорку.

У манастиру Светог Саве је потом одржано бденије поводом прослављења (прибројавања лику светих) Светог Мардарија, у присуству великог броја верника и свештеника. Молитвеној атмосфери допринело је појање руског православног мушких хора Академије Светог Владимира из Њујорка, под диригентском палицом Адријана Фекуле.

Многи верници су остали до дубоко у ноћ у дружењу и ишчекивању Божанске Литургије и прослављења новообретеног Светог Мардарија Либертивилског на трпези љубави, која је имала места да прими све вернике у Храму Светог Саве.

Саборност на Св. Литургији

На капији Манастира Св. Саве, који је зидао сам Св. Мардарије, Патријарх Иринеј у недељу 16. јула 2017. дочекали су сви саслужујући архијереји и клир и отпочели литију. Међу архијерејима

су били: Његово Блаженство Митрополит свеамерички и канадски Тихон (Православна Црква у Америци), Његово Преосвештенство Епископ мокисоски Димитриос (Грчка Православна Архиепископија Америчка), Његово Преосвештенство Епископ толедски Антоније (Антиохијска Православна Црква), Његово Високопреосвештенство Архиепископ северо-доњеџијски Никодим (Украјинска Православна Црква Московске Патријаршије), Његово Високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, Његово Високопреосвештенство Архиепископ свеамерички Николае (Румунска Православна Црква), Његово Високопреосвештенство Архиепископ чикашко-средњезападноамерички Петар (Руска Заграницна Црква), Његово Преосвештенство Епископ чикашко-средњезападноамерички Павле (Православна Црква у Америци), Његово Преосвештенство Епископ Теодосије (Руска Заграницна Црква), Ње-

ово Преосвештенство Епископ новограчанички-средњезападноамерички Лонгин (домаћин), Његово Преосвештенство Епископ канадски Митрофан, Његово Преосвештенство Епископ западноамерички Максим, и Његово Преосвештенство Епископ источноамерички Иринеј, Његово Преосвештенство Епископ диоклијски Кирило, и Његово Преосвештенство Епископ Сава.

Међу свештенством које се састојало од свих клирика Епархије новограчаничко-средњезападноамеричке као и многобројних гостију из других епархија Северне Америке, били су: Архимандрит Тома Казић, духовник манастира Нова Грачаница; протопрезвитер-ставрофор Марко Тодоровић, архијерејски заменик Епархије новограчаничко-средњезападноамеричке; Архимандрит Нектарије из манастира Свете Тројице у Џорданвилу, Њу Јорк; игуман Дамаскин, из манастира Св. Германа Аљаског у Платини, Калифорнија; протојереј-ставрофор Обрен Јовановић, секретар Митрополије црногорско-приморске; Протосинђел Василије из манастира Светог Преображења у Милтону, Онтарио, Канада; протојереј-ставрофор Никола Чеко, архијерејски заменик Епархије западноамеричке; протојереј-

Мишта Светог Јована Шангајског

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј је у понедељак, 17. јула, служио у Руској цркви Покрова Пресвете Богородице, седишту чикашко-средњеамеричке епархије Руске Загранице Цркве у Дис Плејнсу, предграђу Чикага. Саслушивало је више епископа, свештеника и ђакона који су сви допринели величанственошћу догађаја.

Домаћин, Епископ кливлендски Г. Петар, администратор Чикашко-средњеамеричке епархије, уз речи топле добродошлице Патријарху Српском, даривао му је изузетан поклон – митру коју је носио Свети Јован Шангајски, православни епископ у Шангају, архиепископ у западној Европи и Сан Франциску. Подсетимо, Свети Јован Шангајски (рођен 1896. и упокојен 1966) проглашен је за свеца 1994. године од стране Руске Загранице Православне Цркве у Сан Франциску, Калифорнија. Веома је поштован у Русији, Србији и другим Православним Црквама у свету. Био је мисионар, чудотворац, хранитељ гладних, исцелитељ болесних, учитељ и добротвор.

ставрофор Живојин Јаковљевић, архијерејски заменик Епархије источноамеричке; патријаршијскиprotoђакон Дамјан Божић, уредник званичног листа Српске Православне Цркве „Православље“, и часописа „Теолошки погледи“; и protoђакон Слободан Вујашиновић, епархијски ћакон Сремске епархије. Уз архијереје и клир, преко стотину деце се окупило да дочека Патријарха, обучено у народне српске ношње.

Међу високодостојанственицима присутним на Литургији били су Њена Екселенција Жељка Цвијановић, премијер Републике Српске, и представник Председника Републике Србије, г. Владимир Божовић.

На Светој Литургији је под руководством др Петра Јермихова одговарао Свеправославни хор састављен од појаца из парохија

Епархије новограчаничко-средњезападноамеричке као и других Православних Цркава из чикашког краја.

После читања Јеванђеља, Његово Високопреосвештенство Митрополит Амфилохије је прочитao 21. архијерејску посланицу Светог Мардарија упућену његовој пастиви о Вакску 1935. године, преведену од стране Епископа источноамеричког Иринеја. Након читања посланице Митрополит Амфилохије је манастиру Св. Саве представио крст направљен од камена из куће у којој је Свети Мардарије рођен, у Корнету у Црној Гори.

Након Свете Литургије Његова Светост Патријарх Иринеј и Његово Блаженство Митрополит Тихон примили су Орден Светог Мардарија (I степена).

Светији Мардарије, моли Бога за нас!

У Епархији бачкој

Храмовна слава у Деспотову

Јереј Никола Темеринац

И ове године житељи села Деспотова прославили су своју храмовну славу – Рођење Светог Јована Претече.

Не зна се тачна година када је сазидана данашња црква, а као незванична година се узима 1787. г. када је сазидана лађа, на којој је касније сазидан торањ и покривен даскама. Сигурно је да се Света Литургија служила у Деспотову много раније пре поменуте године, а томе је сведок Антиминс из 1728. године, на којем је записано:

„Сему, ктитор, трудом и иждје ивенијем, Преосјашењејши Митрополитје крушедолски првиј Исаиа Дијакович, Архиепископ и Митрополит Бјелградски, Сервији, Унгарији, Шлавоније, Хрватскија, Сирмији, Баната, Темишварскаго и Цесарскија, Калахи

Антиминс из 1728. г. који се чува у Цркви Рођења Св. Јована Крститеља у Деспотову

и његово Пресвјетлого, величества, советник. Љето 1728.“

Иконостас је осликао Јован Исајловић из Даља и он има изузетну уметничку вредност. 1871. године торањ је обложен бакром. Од 1958. године храм се налази под заштитом Завода за заштиту споменика културе.

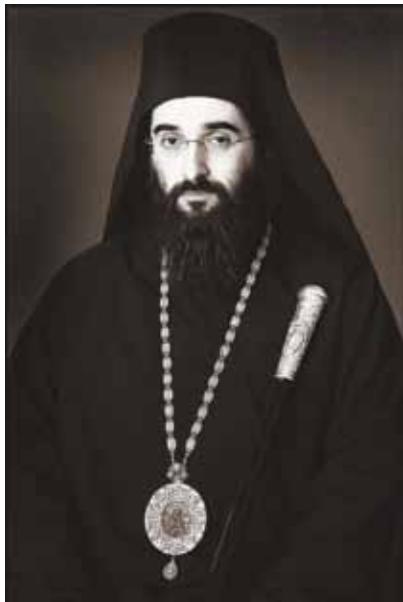
Поводом малог јубилеја 230. годишњице, а у сусрет празни-

ку Рођења Пророка, Претече и Крстиља Господњег Јована, деца чланови малог црквеног хора исплели су венац од ивандањског цвећа за свети храм. Празнично бденије је служио протона-месник Мирослав Тронковић, парох обровачки, а саслуживао јеprotoјереј Драган Ердељан, парох товаришевски.

Свету Литургију служио је protoјереј-ставрофор Живица Нецин, парох у пензији, а саслуживао је јереј Милан Ичин, парох молски и месни парох.

Вечерње богослужење почело је у 18.00 часова. Началствовао је архијерејски намесник бачкопаланачки Бране Миловац, а саслуживали су свештеници из околних места Овогодишњи кумови Миливој и Виолета Апић приложили су на дар светом храму ручни крст и налоњ. ■

Разговор са изабраним Епископом нишким Г. Арсенијем

Добар пример ГОВОРИ ВИШЕ ОД ХИЉАДУ РЕЧИ

Разговарао професор др Дамјан С. Божић

Ми, свештенослужитељи, морамо пре свега својим животом да сведочимо Јеванђеље, јер један добар пример говори више од хиљаду речи. Народ у своме пастиру жели да види оца који их воли и који је спреман да се жртвује за њих.

Није лако бити пастир стада Христовог, али израз наше љубави према Христу је да напасамо стадо Његово.

Преосвећени Владико,
проводили сте као Викарни Епископ Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја, три године у Београду. Будући да сте као богослов већ живели у Београду и да Вам град није стран, замолио бих Вас да са читаоцима поделите Ваша искуства и запажања. Београд очима епископа. Ваш однос и сарадња са београдским свештенством и сусрети са Београђанима...

– У Београду сам провео укупно дванаест година, али не у континуитету, пет у Богословији, четири на факултету и три године као Викар Патријарха Српског. Прошло је доста година од како

сам завршио факултет и отишао из Београда до времена када сам изабран за Викара, и за тај временски период Београд се много променио. И црквени живот је много интензивнији него што је то био пре петнаест или двадесет година. Изграђено је много храмова, има много више свештеника и ћакона, и то су претежно млади и образовани људи.

Такође, оно што је веома значајно више је младих људи у Цркви него што је то било раније. Затим, Архиепископија има своју Радио и ТВ станицу што у многоме олакшава мисионарски рад. Скоро сваки храм има своју интернет страницу, парохијски лист, одржавају се трибине, духовни разговори,

концерти духовне музике, изложбе... Морам да призnam да има и братства у појединим храмовима који су се мало успавали и који треба више да раде са својим парохијанима.

Веома је значајан и хуманитарни рад и морам овом приликом да похвалим Верско добротворно старатељство које врши огромну мисију Цркве на овом пољу. Исто тако, сада имамо и војно свештенство, које не смемо заборавити, и које је за три године свога рада у Војсци Србије постигло огроман успех. Такође, и свештенство у београдским болницама и Централном затвору. Имао сам прилику за ово време да служим у скоро свим црквама и параклисима у

Београду и да се упознам са ситуацијом на терену; много тога је урађено, али још има и доста тога што треба урадити. За мене лично, време које сам провео као Викарни епископ Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја је једно огромно и непроцењиво искуство, које ће ми много користити у даљем раду као епархијском Архијереју.

Нишка епархија је једна од већих у Српској Православној Цркви, а већ неко време није имала свог епископа... пред Вама је велики посао... Да ли успевате да се, за ово кратко време од мајског заседања Сабора, припремите за тај посао?

– Нишка епархија је једна од најстаријих и територијално највећих епархија Српске Цркве. За мене је огромна част што ме је Господ удостојио да будем на трону ове древне и славне Епархије. Преда мном је велики посао, али се ја посла не бојим и уздам се у милост и помоћ Божију.

Што се тиче епархијских послова и администрације, ја сам стекао већ одређено искуство радивши у три епархије до сада. Најпре у Епархији банатској као Секретар Епархијског управног одбора и благајник, затим у Епархији жичкој као Секретар Епископа и једно време Црквениог суда, а последње три године као Викарни Епископ у Београду. Ништа ми није страно и неизвестно и мислим да имам добру припрему за рад у Епархији. Најбоља припрема за мене су године проведене уз блаженопочившег Епископа жичког Г. Хризостома и последње три године уз Његову Светост Патријарха српског Г. Иринеја, чија су му-

дрост и искуство за мене највећа животна школа.

Да ли имате неке конкретне планове за унапређење духовног живота тог универзитетског и културног центра југа Србије?

– Мислим да је рано да говорим о конкретним плановима, најпре желим да се упознам са Епархијом, са њеним потребама и проблемима. Онда можемо говорити о конкретним плановима јер увек има простора за унапређење духовног живота. Живот хришћанина и јесте непрестани подвиг, кретање ка савршенству на које смо позвани. Нишка епархија има огроман духовни, културни, а пре свега људски потенцијал и у њега треба улагати.

Један од пројектата Српске Православне Цркве и ранијих Епископа нишских јесте и оснивање Православног богословског факултета при Универзитету у Нишу. Какав је Ваш став по том питању?

– Било би идеално када би један универзитетски центар какав је Ниш добио и свој Богословски факултет. Међутим, о томе не одлучује само Епископ нишки, то је питање које захтева једну опсежнију анализу, да ли Српска Православна Црква тренутно има потребу за новим Богословским факултетом с обзиром да већ имамо три Богословска

факултета, у Београду, у Фочи и Либертивилу. У последње време имамо све више кандидата са дипломом Богословског факултета, а све мање упражњених парохија или места вероучитеља. Можда би требало размишљати у правцу оснивања неког Института за истраживање из области неке од теолошких дисциплина, или Академије за духовну музiku или црквену археологију.

Да ли би оснивање Богословског факултета у Нишу у значајној мери допринело унапређењу црквеног живота како на југу Србије тако и у СПЦ уопште?

– Сведоци смо колико је оснивање Богословског факултета у Фочи у сваком смислу оживело тај крај Републике Српске. Верујем да би оснивање Богословског факултета у Нишу значило много за унапређење духовног живота не само Епархије нишке, него и Српске Православне Цркве уопште. Тиме би и студенти са југа Србије који немају материјалне могућности да студирају у Београду, имали могућност да своје богословско образовање стекну у Нишу. У сваком случају, оснивање Богословског факултета у Нишу је тема за размишљање која тренутно није на дневном реду Светог Архијерејског Сабора.

У Вашој Епархији, уточиште, а након погрома, пронашла је Богословија Св. Кирила и Методија из Призрена. Њено постојање и опстанак је од великог значаја за југ Србије. По Вашем мишљењу како може да се поспеши рад ове образовне црквене установе?

– Ратне околности су, нажалост, приморале Богословију Св. Кирила и Методија да се исели из Призрена и да своје уточиште

пронађе на другом месту. Радује ме што су Град Ниш и Епархија нишка пружили овој древној Богословији сигурно уточиште. Нишка Богословија је данас једна од бОльих Богословија Српске Православне Цркве, не само по животним условима које пружа интернат ове школе, него и по квалитету кадрова који су своје образовање стекли у њој. Као што знаете Богословије су у директној надлежности Светог Архијерејског Синода, који прати, надгледа и унапређује њихов рад. Ја ћу се као Епископ нишки, у складу са својим овлашћењима, трудити да у сваком погледу помогнем рад нишке Богословије, што сам чинио и овде у Београду.

Који ће Вам бити приоритети као будућем Епископу нишком – просвета, мисионарски рад, унапређење квалитета црквеног и посебно монашког живота у Епархији итд?

– Све ове области црквеног живота, које сте навели, су подједнако важне. Ја ћу се трудити да у свакој од њих дам свој максимум. Најпре морам да се упознам са стањем у Епархији нишкој и да проценим где је потребно више, а где мање труда да се сви аспекти црквеног живота подједнако развијају. Оно што сматрам да је данас јако важно у мисији Цркве јесте хуманитарни рад, с обзиром на тешко економско стање у којем се налази наша држава и наш народ. Црква је увек била и увек ће бити уз свој народ. Ако можемо говорити о приоритетима, онда ће то вероватно бити хуманитарни рад.

Криза на Косову и Метохији непрестано ескалира.

Сведоци смо претензија албанских сепаратиста и на југ Србије. Како сагледавате ову ситуацију? Шта Епархија нишка треба да учини по том питању?

– Проблем великоалбанских претензија није од јуче. Сматрам излишним да коментаришем из-

јаве албанских политичара из Приштине. То је ствар политике и политичара. Косово и Метохија, као и југ Србије, су неодвојиви део Републике Србије. Црква ће увек бити уз свој народ, као што је и данас, поред свих тешкоћа, на Косову и Метохији. Југ Србије је много страдао кроз историју, нишки епископи и Епархија нишка су увек делили судбину народа. Мислим да је већи проблем не само јужне Србије, него читаве наше државе, бела куга и одлазак младих и образованих људи, а не неодговорне изјаве појединачних албанских политичара.

Ове године обележавамо 50 година од изласка првог броја *Православља*. Колико се чита ово гласило СПЦ и на који начин можемо да заинтересујемо наше вернике да *Православље* буде шире прихваћено?

– Најпре бих желео да честитам *Православљу* овај велики јубилеј, јер није лако одржати континуитет у мору часописа, новина, билтена и других гласила које данас има не само свака Епархија СПЦ, него и скоро свака већа и боље организована парохија. *Православље* има своју традицију и има свој круг сталних читалаца. Можда је то мање него раније, јер су и електронски медији у многоме заменили штампане медије, пре свега код младих људи. Данас, ако нека вест не буде објављена у току истог дана, већ је застарела. Немам много искуства у уређивачком послу, али мислим да би разноврсношћу и актуелношћу тема или и квалитетом текстова, тај круг читалаца могао да се прошири. Желим Вам много успеха на Вашој новој дужности уредника *Православља*.

Како свештенство на терену може да помогне у борби против пошасти модерног света? Да ли можемо више и активније да се укључимо?

– Ми, свештенослужитељи, морамо пре свега својим животом да сведочимо Јеванђеље, јер је

Било би идеално када би један универзитетски центар какав је Ниш добио и свој Богословски факултет. Међутим, о томе не одлучује само Епископ нишки, то је питање које захтева једну опсежнију анализу, да ли Српска Православна Црква тренутно има потребу за новим Богословским факултетом с обзиром да већ имамо три Богословска факултета, у Београду, у Фочи и Либертивилу.

дан добар пример говори више од хиљаду речи. Народ у своме пастиру жели да види оца који их воли и који је спреман да се жrtвује за њих. Није лако бити пастир стада Христовог, али израз наше љубави према Христу је да напасамо стадо Његово. Христос каже Светом Апостолу Петру: „Ако ме волиш, напасај јагањце моје.“ Свештеник мора да се посвети својим парохијанима, да уђе у срж проблема који их мучи, да је спреман да их саслуша, посаветује, упути. Било би идеално да се при парохијским црквама, где је то могуће, отворе и саветовалишта где би свештеници заједно са психијатрима и психологима помагали код болести зависности и других проблема данашњице. Леп пример је заједница „Земља живих“ коју је основао Митрополит Порфирије док је још био игуман ковиљски, а која се бави лечењем болести зависности. Такође, и Пастирски центар Архиепископије београдско-карловачке који делује више од дводесет година. Свакако да можемо и више и активније да се укључимо у рад на терену, много тога зависи од воље и личне спремности свештеника.

Хвала Вам Преосвећени Владику! Недостајаћете нам... ■■■

С лева на десно: Преп.
Јаков, Св.Архангел
Гаврило и Преп.
Зосим, новија икона
из манастира Туман

Преподобни Јаков Тумански – НОВА СВЕТИЉКА ВАСЕЉЕНЕ

Итуман Димићирије Плећевић

Спознајући пролазност свега земаљског, у једном трену призвао Богом,
напустио је читав свој пређашњи живот, блиставу каријеру
и отишао у Охрид код Владике Николаја

Преподобни отац наш Јаков, рођен је крајем 19. века у побожној и честијој породици Арсовића у близини Ивањице. На светом крштењу добио је име Радоје. Будући даровит од детињства, после основног образовања у родном крају, отиснуо се у свет ради стицања нових сазнања. Показавши се као изузетан студент, у Паризу је докторирао философију, а у Монпелеју правне науке. Као врсном и образованом човеку, Краљевина Југославија му је поверила многе, па и високе дипломатске задатке у Француској. Остало је запамћено сведочење његових савременика да др Ра-

доје Арсовић у том периоду свога живота, није био посебно наклонjen према Богу и вери.

Сусрет са Св. Владиком Николајем и богомолитељима

Пресудни догађај у животу др Радоја Арсовића био је сусрет са Св. Владиком Николајем Охридским, касније Жичким. Сам отац Јаков и његови савременици говорили су да се то забило на следећи начин. Проводећи одмор у родној земљи, др Радоје Арсовић нашао се неким случајем на једном богомолитељном сабору, који су се редовно

одржавали тридесетих година под руководством и старањем Владике Николаја. Задивљен лепотом Владичиног говора, као и беседама обичних људи богољубитеља из народа, у Радоју се догодила коренита промена. Од човека пројетом философијом и таштином, дух Божији је начињио великог подвижника и мисионара вере, исповедника и на послетку светитеља

Спознајући пролазност свега земаљског, у једном трену призвао Богом, напустио је читав свој пређашњи живот, блиставу каријеру и отишао у Охрид код Владике Николаја. Свети Владика са великим опрезом и

пажњом примио је бившег дипломату, док није испитао дубину његове жеље да коренито промени живот и посвети се служењу Богу и Цркви. Од тада учитељ и ученик, Св. Владика Николај и Свети Јаков Тумански удружили су духовне снаге и постали велики неимари на пољу мисионарења, живота и рада богоноћачког покрета.

Преласком Владике Николаја из Охрида у Краљево, и искушеник Радоје је дошао, поставши главни уредник хришћанског мисионара и проповедник вере. Неуморно је радио у штампарији не штедећи себе. Савременици и сам Св. Владика Николај поштовали су великог неимара за веру, препознајући у њему великог подвижника.

Монашке завете и име Јаков, искушеник др Јаков Арсовић, сарадник и ученик Светог Владике, примио је из руку свога духовног оца, пред освิต Другог светског рата у Светосавској Жичи.

Небоделатни подвижник

Примањем монашког пострига, о. Јаков постао је још ревнослији у свом подвигу. Подражавајући великим ап. Павлу, преостао је да живи он, већ Христос у њему. Сва његова спољашњост одисала је скромношћу и откривала унутарњег човека заузетог богомислијем и молитвом. Оскудно се хранио, неретко храном која више није била употребљива за јело. Имао је само један пар одеће. У паузама, када није радио у штампарији, непрекидно се молио. Тако да су се његов свети подвиг и послушање протезали на читав дневни круг. Без предаха хитao је ка спасењу. Савременици, посебно сестре из доба рата у Љубостињи, све дошли су о његовој светости и подвигу. Запамћено је да он готово никада није спавао, већ се по читаву ноћ молио, метанисао и бдио. У то тешко време, након

интернације Вл. Николаја у Војловицу и Дахау, отац Јаков био је велика утеха и Божији благослов љубостињским сестрама.

Не желећи да прими свештеннички чин, посветио се мисионарском раду.

Прозорљиви старац

Међу многим даровима отаца Јаков био је украсен и даром прозорљивости, који је углавном крио, пројављујући га само онда када је то било на корист и спасење многих. Тако је пророчки предсказао страхоте Другог светског рата, погнуте главе

данима стојећи испред Патријаршије, као и бомбардовање Београда и Жиче 1941. године и савезничко бомбардовање на Васкрс 1944. године.

Јуродив Христа ради

Одрекавши се истински света и свега у свету, Преподобни Јаков пригрлио је свој монашки крст са великим љубављу и свешћу да је он за њега спасоносан. Неретко су га многи видели да, уместо за трпезом, оскудну храну узима из посуда у којима се она као неупотребљива сакупљала за исхрану животиња.

Кивот са моштима Преп. Јакова, манастирска црква

Ентеријер манастирске цркве

Тројар Преп. Туманским оцима, ил. 8:

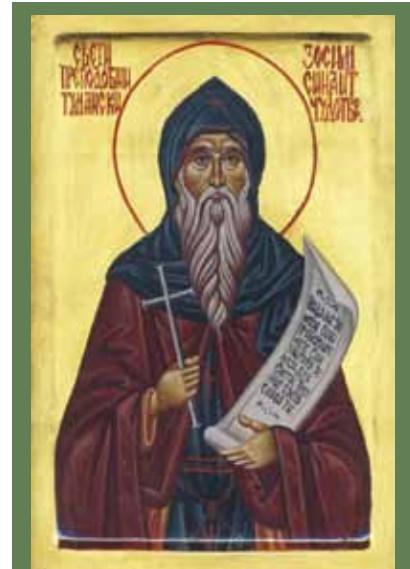
Сагледавајући чудесну светлост горе Таворске, причастници живота вечнога постасте и сведоци пута безсмртности, учитељи покајања и правоживља међу преподобнима засијавши. Оци наши, Зосиме пустиножитељу и Јакове богоумудри, не престајте заступати пред престолом Творца оне који вас молитвено славе.

Кондак Преп. Туманским оцима, ил. 4:

У светима кроз векове јављенима, чудесно прославља се Господ. Знаменујући светој Цркви Својој у време ново, светилнике благочешћа, и дивне кринове побожности, преподобне оце наше Зосима и Јакова, који следујући Јеванђељу, Логосом вечним прослављени посташе.

Право је богатство било када је по коју реч прозборио са братијом. Запамћен је и догађај када

је услед немогућности да превезе колима, штампани материјал превезао у коњској запрези коју

Преп. Зосим Синаит, новија икона из манастира Туман

је сам вукао од манастира Жиче до Краљева.

Ратно доба

Готово читаво време рата Преподобни отац Јаков провео је у манастиру Љубостињи, будући велика помоћ и подршка како Св. Владици Николају, тако и сестрама. Тада, у тим тескобним и тешким данима, свима је био светило вере и укрепљење за подвиг, који он сам никада није напуштао нити у њему попуштао. Умео је неретко да путује возом по манастирима и градовима широм Србије, поучавајући народ и делећи мисионарски материјал. Преданост вери и послушању за њега била је светиња.

Исповедничка кончина

Послератне власти нису гледале благонаклоно на мисионарски рад Св. Јакова, па су га много пута вређали и тукли. Попсебно је страховито измрцварен и готово до смрти претучен у новембру месецу 1945. године у Великој Дренови.

Половином фебруара упутио се из Београда ка манастиру Ту-

Тројар оцу Јакову, глас 8:

Преподобни оче Јакове, моли Бога за нас! Нека твој лик просветли и нас да ходамо стазама којим си ти ходао и да нам Господ да трпљење и смирење које си ти имао и за пример нама оставио.

Извор: Манастир Лепавина
— <http://manastir-lepavina.org/>

ману у намери да мисионари и у том крају. Сазнавши за то, комунисти су га избацили из воза и суворо претукли у Пожаревцу. Само у једној танкој мантиji, са бисагама тешким преко 50kg, препешачио је по суворим условима 32km до села Раброва. Тамо се у кући богомолитеља Василија Поповића упокојио 16. фебруара 1946. године, након пет дана боловања. По сопственом завештању сахрањен је на монашком гробљу манастира Тумана.

Обретење светих моштију

Верни народ, епископи, монаштво и свештенство је кришом десецијама долазило на гроб Преподобног Јакова, молећи његово свето заступништво. Старе туманске сестре сведочиле су да им је поред Св. Зосима Чудо-

творца, Св. Јаков био велики и неуморни покровитељ пред Богом. Тих година забележени су многобројни случајеви исцељења од земље ношене са светитељевог гроба. 2012. године убележено је и једно велико исцељење од опекотина уљем са гроба Св. Јакова. Доласком монашког братства крајем 2014. године у манастир Туман, са благословом Епископа браничевског Игњатија, мошти Св. Јакова обретење су 21. октобра 2014. године, потпуно сачуване и пренете у манастирску цркву и положене у кивот. Одлуком Св. Архијерејског Сабора СПЦ Преподобни Јаков је уписан у диптихе светих и прославља се заједно са Препо-

добним Зосимом Туманским Чудотворцем 21. августа.

**Богом
пројављени чудотворац**

Од времена обретења моштију до данас, молитвеним заступништвом Св. Јакова догодила су се многа и дивна чудеса. Посебно светитељ помаже људима који имају проблема са полагањем испита и уопште са учењем. У летопис манастира уписано је безбројно сведочења о томе. Верни народ широм Србије долази на поклоњење овом великом и дивном новојављеном угоднику божијем, иштући његове свете молитве пред престолом Господњим.

Архиепископ Макариос III – 40 година од упокојења

Данко Стражинић

Архиепископ Макариос III, Архиепископ Православне Цркве Кипра (1950–1977)
и председник Републике Кипар (1960–1977)

Архиепископ Макариос III је вероватно у комунистичкој Југославији био међу најпрепознатљивијим личностима из окриља Православне Цркве. За то је свакако заслужно његово несебично ангажовање у Покрету несврстаних, за који је сматрао да је врло важан за очување независности бројним унутрашњим проблемима раздирање Републике Кипар, чији је председник био седамнаест година. Дуга и тешка политичка борба за независност Кипра довела је и до његове преране смрти 3. августа 1977. године.

Рођен је 13. августа 1913. године као Михаил Христодулос Мускос у селу Панајиа на Кипру. Основну школу је завршио у манастиру Кико, у коме се у шеснаестој години и замонашио. Потом је завршио Панкипарску гимназију у Никозији, док је студије богословља и права у Атини похађао између 1938. и 1942. године, тј. и у време немачке окупације током које је био учесник покрета отпора. На кратко је био свештеник у Пиреју (1946), да би отишао на студије богословља и социологије у Бостону у САД које није довршио, јер је већ 1948. године мимо његове воље изабран за Епископа Китијума на Кипру.

Убрзо потом је изабран за првог човека Православне Цркве Кипра (1950) под именом Макариос III, а истовремено постаје и етнарх, национални вођа грчке кипарске заједнице. Као гласноговорник борбе за независност, временом стиче изузетну популарност међу члановима заједнице. На овом положају наставио је да се залаже за ослобо-

ђење Кипра од британских колонијалних власти и уједињење са Грчком – Енозис.

Његово учешће на конференцији у Бандунгу 1955. године, на скупу са јасним антиколонијалистичким ставом, додатно је узнемирило британске власти на Кипру. Почетком 1956. године, у јеку јачања нових политичких тензија, оне су га због његове

августа 1960. године када је и Архиепископ Макариос, након убедљиве изборне победе за председника, ступио на дужност.

Након добијања независности узео је активно учешће у политици несврставања и присуствовао је на свим конференцијама ванблоковских земаља: у Београду (1961), Каиру (1964), Лусаки (1970), Алжиру (1973) и Коломбу

Његова Светост патријарх српски Герман држи помен блаженојоч. архијепископу кипарском Макариосу у придворној капели сп. Симеона у Патријаршији

Патријарх Герман држи помен Архијеп. Макариосу (Православље, 1. септембар 1977. г.)

делатности интернирале на Сејшеле. Ово хапшење изазвало је забринутост српског Патријарха Викентија који је изразио наду да ће „праведна ствар победити“. Архијепископ Макариос је у прогонству провео годину дана, али му је након пуштања на слободу био забрањен повратак на Кипар, те је своје политичко дјеловање наставио из Атине. Борба је уродила плодом и Кипар је након споразума у Цириху и Лондону добио право на независност. Самосталност је проглашена 16.

(1976). Он је своје боравке у Београду користио да и као архијереј Православне Цркве Кипра посети и сестринску „цркву Југославије“, како је тада називао Српску Православну Цркву, као и да нагласи своју и жељу Његове Светости Господина Патријарха Германа, да се везе између њих још више јачају и учвршћују. Архијепископ Макариос је приликом првог сусрета у Београду 1961. године, истакао да су принципи на којима се заснива политика ванблоковских земаља,

Архиеп. кипарски Макариос III
(извор: Википедија)

принципи слободе и правде, хришћански идеали.

Стицање независности није решило међунационална политичка трвења између кипарских Грка и Турака која су 1964. године довела до кrvavih sукoba, након чега су Уједињење нације, на захтев кипарске Владе, послале војнике (UNFICYP) ради одржавања мира. Међутим, највећи проблеми Архиепископу Макариосу су долазили из грчких редова. На њега су изведена четири неуспела атентата: јануара и октобра 1969. марта 1970. и октобра 1973. године. Чак је покушана његова смена са места Архиепископа (1972–73). Врхунац делатности против њега био је државни удар који је извршен 15. јула 1974. године од стране снага подржаних од грчке „Војне хунте“. Тада је проглашен и мртвим. Овај удар је пет дана касније изазвао инвазију турске војске, да би након додатног напада, половином августа, Турска заузела близу 40% територије острва због чега је оно остало подељено све до данас. Након пет месеци прогонства Архиепископ Макариос се вратио на Кипар и наставио да води прећашњу политику, остављући веран идејама антиимперијализма, деколонизације, па-

Критике

Након стицања независности Архиепископ Макариос је трпео велике критике од политичара и медија у САД и Великој Британији због политике несврставања, па је погрдно називан и „Кастро Медитерана“. Временом је због епископске одежде у британској штампи добио уравнотеженији надимак – „Црни Мак“ („Black Mak“).

Несумњиво је да је у свом политичком деловању Макариос имао и пропусте. Замерке на рад и ставове Архиепископа Макариоса су долазиле са различитих страна. Из грчких редова замерано му је што је одустао од уједињења са Грчком, упркос томе што је његову одлуку да напусти ту политику, подржала велика већина кипарских Грка. То је и коришћено као оправдање за нападе на њега па и за државни удар. Са турске стране, критикован је да се није искрено залагао за права и интеграцију кипарских Турака, као и да није хтео да се разрачуна са грчким екстремистима. То је иско-ришћено као изговор за повлачење турских представника из власти 1963. а према неким мишљењима, и као оправдање за инвазију и окупацију северног дела Кипра 1974. године од стране турске војске, упркос званичном ставу Републике Турске да се то чини као гаранција за спровођење споразума из 1960. године. Како је на све те критике гледао Архиепископ Макариос, остаје нејасно, јер иза њега нису остале никакве дневничке белешке или мемоари. Несумњиво је да је време Макариосовог председниковања обележила модернизација која је омогућила знатни пораст животног стандарда становништва. Ипак, када се оцењује његова политичка делатност, мора се имати у виду ограничен маневарски простор због међународних политичких околности. У тренутку када су актуелни преговори о уједињењу Кипра пропали, процене историјског учинка Архиепископа Макариоса остају и даље предмет полемика, а тим више и изазов непристрасним истраживачима за даља проучавања.

цифизма и несврставања уз политичке блокове.

Беспоштедна политичка борба за ослобођење и независност Кипра – покушаји убиства, државни удар и турска инвазија, веома је нарушила његово здравље. У пролеће 1977. године преживљава први срчани удар, да би други, почетком августа исте године, био кобан. Умире 3. августа у 64-тој години. На Кипру је тим поводом проглашена четрдесетдневна жалост.

Вест о смрти Архиепископа Макариоса снажно је одјекнула у међународној јавности. Био је уважен и поштован међу бројним државницима, па је тако у Египту проглашена петодневна жалост, док су у престоници

Велике Британије на државним зградама заставе спуштене на пола копља. Реакције југословенског државног врха и јавности показале су дубоко поштовање које је гајено према овом важном сараднику у покрету несврстаних.

Његова тестаментарна порука „Кипар је мој живот“, коме се посветио и као црквени и као народни поглавар, најбоље је сажела његов животни пут. Према сопственој жељи сахрањен је у манастиру Кико на планини Тронис Тис Панајиас, одакле се види цео Кипар. Избор тог места је писца некролога у Православљу 1977. године, с правом навело да направи поређење са Његошем и Ловћеном.

– Од Свечовека до Богочовека –

Живот и рад Епископа Николаја

Хијерархијска структура света

Радован Бијовић

У неким радовима Владике Николаја
срећемо идеју хијерархијске структуре света
или структуралну онтологију

Николај у *Мислима о добру и злу* афирмише још једну интересантну идеју о односу природе и човека. Природа је сва зависна од човека (под природом овде подразумева материјални свет), и у њему она има свој циљ. Она је огледало и жртва његова и сва се равна према њему (*Мисли о добру и злу*, 511). „Природа је створена да научи човека, да га пробуди, да га прикаже у свим појединостима, и – да се изгуби. Сва је природа у човеку, сва без изузетка. Она се налази у човеку као цела песма, а ван човека као одломци, речи, гласови, слова те песме. Она је човеку као пуноћа живота, а ван човека као крици и символи живота“ (Исто, 512). Вештаствена творевина Божија је разбацани материјал човека, „природа је изврнут човек, или сав унутрашњи човек, човек је збијена природа“ (Исто, 572). Она постоји да буде друг, пријатељ и сапутник људи (Исто, 529). Ко ратује с њом, ко настоји да је потчиши, тај од ње прави крвника (Исто, 529). Какав је однос човека према Богу, такав је и према творевини Божијој. Ко ратује с Богом, ратује и с природом, и обратно. Све што постоји и човека окружује

непрекидно је продужење нашег тела или оваплоћење нашег духа и унутрашњег живота. Свет је што и човек, а ако би био нешто друго, не би могао бити у вези са нама. Човек је микрокосмос. Човек улази у свет, али и свет у структуру човека.

Кад Николај говори да природа постиже свој циљ у човеку, тада он мисли на човека-светитеља. Прави човек за њега и јесте светитељ. То он први пут апострофира у *Речима о Свечовеку*, а касније понавља и у другим радовима. Једино „у светитељу природа је потпуно постигла свој циљ“ (Исто, 512). Вероватно да он ову мисао преузима од Апостола Павла који каже: „Јер жарким ишчекивањем творевина очекује да се јаве синови Божији (светитељи). Јер се твар покори таштини, не од своје воље, него због онога који је покори с надом да ће се и сама твар ослободити од робовања пропадљивости на слободу славе деце Божије. Јер знаамо да сва твар заједно уздише и тугује до сада“ (Рим. 8, 19–22).

Из овог осврта на основне идеје Николајеве космологије види се да он полази и прихвата основну хришћанску истину да

Бог ствара свет *ни из неја* (О православном схваташтву стварања света види значајне студије: Г. Флоровски, „Појам стварања код Светог Атанасија Великог“, *Теолошки појледи* (1973) 4, 243–260; Г. Флороровскиј, „Тварь и тварность“, *Православная мысль* (1928) I; Ј. Поповић, *Доимашка Православне Цркве* I, Београд 1980, 213–226). Међутим, при образлагању те идеје он запада у многе тешкоће. Он подразумева да не постоји никаква спољашња нужност која условљава Бога да ствара, али изгледа да допушта да постоји нека унутрашња нужност стварања, јер би без творевине Бог изгубио своје атрибуте Творца и Промислитеља – не би био оно што јесте. И тако Николај остаје на позицијама Оригена (Упореди: Origen, *O поčelima*, Split 1985, 187–188 и 222–231). Свет постоји од вечності у Богу, а у времену се он само конкретизује и добија своју форму. Ако на неки начин свет не би постојао од вечності, Николај сматра да онда Бог не би био непроменљиво биће, јер би постојало неко време кад Он није био Творац и Сведржитељ. Попшто је Бога немогуће замислити као променљиво биће, то значи

Владика Николај, увек са својим народом (фотографија из тридесетих година 20. века); поред Вл. Николаја, на слици изнад десно, стоји монах Преп. Јаков Арсовић, о којем је писано на неколико страница пре у овом броју *Православља* (фотографија: ман. Туман)

да свет постоји одувек, наравно не у видљивом, временском и просторном облику. Не првећи разлику између Божанске суштине (природе) и Божанске творачке енергије, он остаје код панентеистичких и монистичких схватања света. Идеје света имају основу не у Божанској суштини, већ у Његовој творачкој вољи. Бог не ствара свет по некој својој унутрашњој нужности, већ по својој слободи. Свет постоји зато што Бог хоће да он постоји. По својој природи Бог би био оно што јесте и кад сам свет не би постојао.

Друга Николајева кључна мисао, која следи из претходне, јесте уверење да свет није *сүстаницијалан*, већ само *акциденшалан*, то јест – он је симбол у посебном значењу. Порицање бића или суштине света на индиректан начин је и порицање Творца. Насупрот овоме, православна космоловска мисао никад не одриче суштавеност света. Божија творевина – биће света – онтологшки је апсолутно различита од Божанског Бића (суштине). Свет стоји насупрот Богу као посебно биће, које је по свом првобитном назначењу призыва-

но да се сједини и опши с Нјим. Како каже Флоровски: „Твар је дужна сопственим силама и подвигом уздићи и сјединити се с Богом.“ (Г. Флороровски, „Твар и тварност“, 182). Свет има своју суштину и слободу. Слободан је за „метафизичко самоубиство, или иако му је дата могућност метафизичког самоубиства, нису му дате силе самоукидања“ (Исто, 182). Свет је неуништив. По речима Светог Апостола Павла, пролази обличје (лик) овога света (2. Кор. 7, 31), пролази и проћи ће, али неће проћи сам свет. Мењају се и пролазе стања и атрибути света, али не нестаје он сам. Не нестаје „мали свет“ – човек и његова ипостас. То важи за свет окренут ка Богу и за свет окренут против Бога. Пут света против Бога је самоубилачки и погибельјан, али он не води ка небићу, већ ка смрти. Смрт не значи крај егзистенције, већ само раздавање света и Бога, душе и тела. Вечност света Николај изводи из појма вечности Бога, јер је суштина света у Њему.

Идеје света као космоса, уметничког дела, организма и целине које развија у првим радовима вероватно су биле

подстакнуте Његошевим поимањем природе (Опширније о његовом схватању природе: С. Томовић, *Њејошева философија природе*, 1975). Милан Радуловић мисли да су оне биле резултат снажног утицаја експресионистичке естетике и српског модернизма (Упореди: Милан Радуловић, *Модернизам и српска идеалистичка философија*, Београд 1989, 123–146). Ипак, пре би се могло рећи да је то утицај Димитрија Митриновића који је, истина, био један од најтипичнијих представника српских експресионистичких идеја.

Оно што привлачи посебну пажњу и представља новину у српској богословско-философској мисли свакако је Николајева идеја *персоналне узрочности*, коју супротставља природном и историјском детерминизму. Без обзира на то што постоје извесне мањкавости у његовом образлању, то је свакако најоригиналнија, најдубља и најзначајнија мисао у његовом поимању света. Да је мање философски а више теолошки фундирана, она би имала још већи значај.

— крај фељтона —

Јубилеј Православља 50 година излажења

Дуго се чекало на дозволу за појаву црквених новина

Славица Лазић

Први број новина дочекан је са одушевљењем и одмах штампан у тиражу од више хиљада примерака, што говори о великој потреби да се верни народ упозна са вестима из текућег црквеног живота.

Приликом обележавања десетогодишњице *Православља* 1977. године, Његова Светост Патријарх српски Герман подсетио је на мотиве који су руководили врх Српске Православне Цркве да покрене овакав лист.

„Та своја размишљања Ми смо 5. фебруара 1967. године претворили у писмену одлуку која гласи:

Још давно пре рата осећала се потреба да Српска православна црква има и издаје један свој лист, једне новине. Са порастом значаја штампе, расла је и код нас у Српској православној цркви потреба за једним таквим листом, који би излазио у виду новина и по могућству што чешће, да би могао пратити сва савремена збивања у црквеном свету код нас и ван наше земље. А све то зато да би наши верни, припадници Српске православне цркве, били правилно, довољно и благовремено обавештавани о приликама, животу, раду и свим збивањима у области Цркве, па и ван ње, али у вези са Њом.

Стога смо одлучили с Божјом помоћи да покренемо и издајемо једне црквене новине под називом *Православље*. У том циљу при Архиепископији београдско-карловачкој оснивамо издавачко предузеће *Православље* па ћемо у ту сврху

Патријарх српски Герман (1899-1991), фотографија из архиве *Православља*

одредити и Издавачки савет и Уређивачки одбор.“

Први одговорник уредник новина које су изашле 15. априла 1967. године с благословом Његове Светости Патријарха српског Германа био је тадашњи Епископ моравички др Сава Вуковић. За главног уредника постављен је Милисав Д. Протић. Првих седам бројева издала је Архиепископија београдско-карловачка, да би од 1. августа *Православље* излазило као новине Патријаршије Српске. На излазак популарног гласила за народ, Црква је чекала дуги низ

година због великог притиска актуелне власти. „Шта је овај лист значио у верско моралном и информативном циљу код читалаца у то доба, могу посведочити само они којима је то била једина духовна храна. Била је то веома јака стимулативна ињекција, која је пробудила светосавску децу и покренула велике акције у каснијем животу наше Цркве“, признаје се Епископ Лаврентије који ће одлaskom Епископа др Саве за епископа источноамеричког и канадског, преузети уредништво. Комунистичка власт трагала је за најмањим поводом како би новине забранила.

Из садржаја

Заглавље новина урађено је у препознатљивом маниру наших старих београдских листова са прегледним преломом и дуго је задржао тај визуелни идентитет. Новине су садржајно рубрициране тако да се текстови пласирају у уводнику, актуелностима и вестима. У тексту „Бисери наше побожности“ Епископ далматински Стефан истакао је важност просвете, задужбинарства и религиозне народне поезије. „Светосавско звонце“ на две стране најмађим читаоцима открива шта је Тајна вечера,

Врбица, Цвети и издаваја поруке Светог Саве. Последње стране новина предвиђене су за распоред богослужења, приложнике, упокојене, као и најаву прослава и академија у Београду. Уводник првих бројева новина које је уредио Епископ др Сава, увек је носио главну поруку која се истиче у црквеном календару или има посебан значај за Цркву, као што је извештај са заседања Светог Архијерејског Синода и биографија нових епископа. *Православље* је од првих бројева било полемично, захваљујући текстовимаprotoјереја др Лазара Милина, тако да већ у трећем броју потписује текст „Религија и политика“, а на трећој страни другог броја објављена су „Мисионарска писма“ из 1932. године Епископа Николаја, што је свакако била велика храброст уредништва обзиром на оспоравање комунистичке власти личности и дела једног од најзначајнијих српских теолога, који ће бити заступљен и у петом броју новина беседом „Лазар, Косово, Видовдан“ и писмом из „Мисионарских писама“. Званични лист Грчке Цркве од 1. јула 1967. са одушевљењем поздравља излазак *Православља* и каже да „својим садржајем тежи ка гађењу и учвршењу Православља у души побожног српског народа“. У петом броју изашао је занимљив текст о

успешно завршеном испиту из веронауке у Покровској цркви које је похађало 22 деце. После успеха на Канском фестивалу, о филму „Скупљачи перја“ из пера др Лазара Милина, читаоцима је дато једно другачије посматрање.

Први уредник Епископ др Сава

Тешко је набројати све чињенице неопходне за упознавање личности првог уредника *Православља*, најеминентнијег српског епископа свог времена, дописног члана Српске академије наука и уметности и члана-сарадника Матице српске, који је током свог пастирства у свакој епархији у којој је администрацирао био покретач излажења часописа на српском и енглеском језику. У богатом научном стваралаштву Епископа др Саве посебно се издавају књиге *Историја Српске православне цркве у Америци и Канади 1891–1941* на српском и енглеском језику, *Гробна месница српских архијереја* (1999), као и коментари на *Писма Пашија-рха Георгија Бранковића* (1994). Најзначајнијим делом сматра се *Српски јерарси од деветој до дванаестој века* (1996).

Епископ др Сава Вуковић (1930–2001), фотографије из 1969. године (извор: Епархија шумадијска)

У тешким временима за Српску Цркву остаће забележено да је Епископ др Сава писао и говорио на све актуелне теме свог времена. „Српски народ је подизао цркве у време и невреме, у слободи и ропству, у изобиљу и немаштини, али се никада, до 1944. године, није у историји додатило да му његови сопствени синови то нису дозвољавали све до наших дана. Зашто толико нових цркава? Ово питање постављају они који за протеклих пола века нису својој сабраћи давали дозволе да подижу нове цркве.“ У беседи на Благовести 1999. године говори о смислу новог страдања поводом НАТО бомбардовања Југославије: „Наша Православна Црква је мученичка Црква. За време ових две хиљаде година више је била на крсту него на слободи. Али са крста је добијала и прпила своју снагу, Господ јој је давао снагу да издржи све невоље. И, ево, Иродијада опет бесни, како се каже у црквеним песмама. Они се уздају у бомбе и у модерне авионе, а ми се уздамо у Господа Бога нашег.“

О нестанку Грка и византијског хришћанства Сицилије и јужне Италије

гр Александар Раковић

Углавном се заборавља – или јавност уопште не зна – да су прве жртве покатоличавања били Грци у њиховим историјским земљама Сицилији и јужној Италији.

Када сам 3. јула 2017. на трибини „Религија и национализам“ – коју је организовала Светосавска омладинска заједница Архиепископије београдско-карловачке – казао да православни хришћани лакше чувају свој идентитет под мусиманском влашћу него под влашћу римокатолика, добио сам громогласан аплауз препуне сале у Дому омладине Београда.

Свакако, прво што падне на памет је покатоличавање и унијање православних Срба на простору од Горског котара преко Лике, Далмације, Херцеговине до Конавала од 16. века до данас, без обзира да ли је реч о времену када су тим просторима владали из Венеције, Беча или Загреба а истовремено деловали и из Рима. Исход је увек био један те исти – због истоветног језика Срби су најлакше прелазили у римокатоличке Хрвате. Потомци наших суграђана који су прихватили римокатоличку веру, често су постали најрадикалнији непријатељи својих рођака и суседа православних Срба.

Сличан процес се одвија у Црној Гори где садашња власт врши политички притисак на православне Србе – историјски народ Црне Горе – да уместо српског одаберу такозвани „дукљански идентитет“ којим Црногорци не би више били Срби. Наиме, према хрватским идеолозима који су током 20. века у Загребу ковали планове према Црној Гори, „дукљански идентитет“ и „црвенохрватски идентитет“ су синоними. Уистину велики број Срба

у Црној Гори, који није подлегао овим притисцима, сачувао је потенцијал за повратак Црне Горе историјском идентитету када се за то стекну услови.

Професор Драган Симеуновић с Факултета политичких наука Универзитета у Београду, који је био један од учесника трибине, одговорио ми је тада – на речи изнете у претходним пасусима – да сваки човек има право да прихвати другу веру. Због недостатка времена нисам успео да одговорим да сваки човек има право да задржи своју веру. С тим у вези овде посебно подвлачим да је основно људско право сваког човека да задржи своју веру. Римокатоличка вера је наметана православним Србима на западном простору српског народа, а процес нажалост још увек траје.

Истоветан процес се уочава у западној Украјини где је покатоличавање Малоруса започето крајем 16. века. Екстремни унијатски елемент је под утицајем западних суседа и римске цркве све више преносио нетрпељивост према православним Русима на друге делове Украјине, чак и на средишњи део те земље где је становништво себе истовремено сматрало и Русима и Украјинцима или није имало намеру да се дели на етничкој основи. Кулминација ових подела на Русе и Украјинце у Украјини – који су и једни и други били или Малоруси или Новоруси – догађа нам се пред очима.

Међутим, ни Срби ни Руси нију били прва мета. Углавном се заборавља – или јавност уопште

не зна – да су прве жртве покатоличавања били Грци у њиховим историјским земљама Сицилији и јужној Италији.

Грци су Сицилију и јужну Италију населили у 8. веку пре Христа. Тим земљама су донели свој антички идентитет и уврстили их у свој цивилизациски круг, упркос томе што су Сицилију делили са Феничанима (Картагињанима) који су доминирали западним делом острва. Римљани су Сицилију и јужну Италију називали „Велика Грчка“ (на латинском Magna Graecia, а на грчком Μεγάλη Ελλάδα). Великом Грчком су у античко време доминирали градови који грчка имена носе и данас: Неаполис односно Напуљ (Νεάπολις) у јужној Италији, а Сиракуза (Σιράκουσαι) на Сицилији.

Почетком 3. века пре Христа, Римљани су дошли у сукоб с тада најјачим грчким градом у јужној Италији – Тарентом (Τάρας). Тарент је затражио помоћ од епирског краља Пира, који је из Грчке послao војску у јужну Италију. Пирова кампања у јужној Италији и Сицилији на крају се завршила неуспехом и падом јужне Италије под римску власт 270. године пре Христа. Тиме је Рим после двеста година ратовања ујединио Италију под својом влашћу. После судара са Грцима на Сицилији (213–210. године пре Христа), Римљани су постали владари тог острва. У организацији одбране Сиракузе учествовао је физичар и математичар Архимед, који је тада погинуо. Римски војници су

Византијски мозаик у Цркви Марторана која је у 12. веку подигнута као грчка православна црква. Палермо, Сицилија (фото: <http://www.wondersofsicily.com/>).

опљачкали град и на италијанско копно однели многобројна дела грчке уметности.

Од 200. године пре Христа до 14. године после Христа трајала је романизација Велике Грчке. На простору Сицилије и јужне Италије се у дугом периоду одвијала латинска колонизација. Римска администрација и чврста централизација довели су до тога да грчки идентитет утихне. Према британској историчарки Кетрин Ломас, Грци су се у 1. веку пре Христа све чешће опредељивали за латинска властита имена. До 1. века после Христа грчка популација на простору Велике Грчке – као некадашњег етнополитичког појма – знатно је разређена, али није у потпуности нестала.

Грчки идентитет се на Сицилију и у јужну Италију вратио с византијским походима и победом над Остроготима у 6. веку. Георгије Острогорски пише о Византији као о „средњовековном грчком царству“ чији развитак красе „римско државно уређење, грчка култура и хришћанска вера“. После грчког идентитета паганске Велике Грчке, на истој тле Византијске Италије стигао је грчки хришћански идентитет.

„Византија је“, пише Острогорски, „везана за хеленизам не само генетички већ и дубоким суштинским сродством“.

Током муслманског освајања Леванта (источног Медитерана) у првој половини 7. века, велики део грчке популације је прешао у северну Африку, Малу Азију и Италију. Новопридошло грчко становништво се у јужној Италији стапало са преосталим грчким староседеоцима. Острогорски пише да је византијски цар Константин V донео „далекосежну меру“ када је „хеленизоване јужноиталијанске провинције Калабрију и Сицилију“ средином 8. века одузeo од папске власти и ставио под јурисдикцију цариградског патријарха.

До краја 11. века византијски духовни идентитет је био доминантан међу хришћанима на Сицилији и у јужној Италији, упркос арапским освајањима која су у 9. веку нарушила развој грчког становништва и довела до исељавања монаштва на територије које нису потпала под муслманску власт. Према британском историчару Грејему Лауду, када је реч о јужној Италији, грчки хришћани су у 10. веку били већина на југу Апулије и у централним и јужним деловима

Калабрије. До краја 11. века, када су Нормани 1091. загосподарили Сицилијом након двоиповековне владавине Арапа, на Сицилији је живело две трећине становништва које је говорило арапским језиком и трећина становништва која је говорила грчким језиком. Становништво североисточне Сицилије било је већином православне вере, скоро сви хришћани на Сицилији били су „грчке вере“, а почетком 12. века на сицилијском острву постајао је 21 грчки манастир. Нормански владари су спроводили рехристијанизацију Сицилије, али под патронатом Римске Цркве. На епископске столице православних архијереја на Сицилији и у јужној Италији довођени су латински бискупи.

Упркос процесу латинизације, до 14. века грчки језик је доминирао јужном Италијом. Током наредних шест векова историјски грчки идентитет је верском и језичком латинизацијом збрисан. Данас у Апулији и Калабрији живи око 80.000 становника који говоре варијантом грчког језика Грико. Себе сматрају Италијанима и гркокатоличке су вере. Остали потомци православних Грка Сицилије и јужне Италије данас су Италијани римокатоличке вере.

За разлику од асимилације православних Грка у Италији, током које ниједан није остао у свом идентитету, након пет векова владавине Турака над Грцима, из Мале Азије је у Грчку 1923. године – пошто је Грчка изгубила Малоазијски рат (1919–1922) – пресељено скоро милион и по православних Грка. То је изричито сведочанство да је лакше сачувати православни идентитет под муслманима. Грци из Мале Азије су живот наставили у свом идентитету на другом месту, у Грчкој – али су наставили – пошто су имали право да задрже своју веру. Грци са Сицилије и из јужне Италије нису опстали у свом идентитету јер им није омотућено да задрже своју веру. ■

У Дому омладине Београда

Религија и национализам

Дарко Стевановић

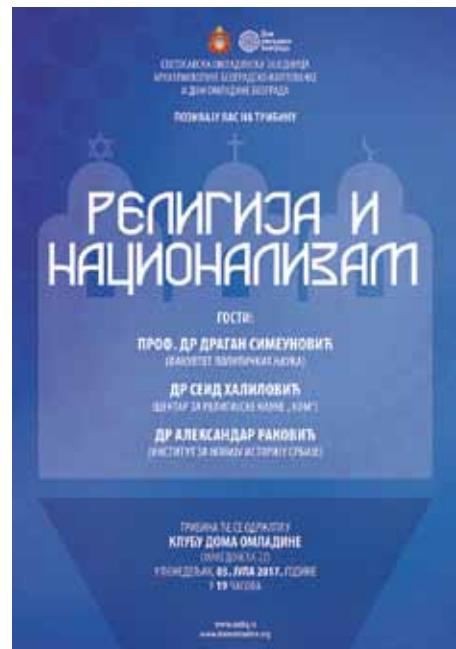
Трибина у организацији
Светосавске омладинске заједнице
Архиепископије београдско-карловачке
и Дома омладине Београда

У понедељак, 3. јула 2017. године, у Клубу Дома омладине Београда одржана је трибина на тему „Религија и национализам“, у организацији Светосавске омладинске заједнице Архиепископије београдско-карловачке и Дома омладине Београда. О овој изузетно актуелној теми говорили су проф. др Драган Симеуновић (Факултет политичких наука), др Сеид Халиловић (Центар за религијске науке „Ком“) и др Александар Раковић (Институт за новију историју Србије). Модератор трибине је био г. Бојан Вићентић.

У свом излагању, проф. др Драган Симеуновић истакао је да у породици стичемо прва знања везана за нас и друге („ми“ и „они“), и на тим разликама се гради свест о себи, тј. оно што се назива идентитетом, наводећи притом речи писца културне књиге *Сукоб цивилизација*, Семјуела Хантингтона: „Како бисмо знали ко смо, кад не бисмо знали против кога смо“. „Нација дубоко живи као колективитет у свима нама. Национализам није ништа друго него љубав према својој нацији, а патриотизам је љубав према својој земљи. Национализам сам по себи не представља ништа лоше, али, ако неко сматра да у име љубави према својој земљи, има право на мржњу, и право на туђу територију, онда више не говоримо о национализму, него о шовинизму.“

Др Сеид Халиловић, члан Савета оснивача Центра за религијске науке „Ком“, говорио је о односу између национализма и религије из перспективе филозофске баштине ислама. Он је објаснио да у исламској сазнању традицији друштвена заједница не поседује суверенитет и политичку моћ као нација, због тога што су њени чланови изабрали у светлу интуитивног и рационалног сазнања заједнички пут, који води суштинама онтолошке реалности. С друге стране, како је он приметио, нација на модерном Западу ослања се на осетна и емотивна сазнања о народној пристрасности и као таква постаје мерило и извор истине, вредности, права и политичког суверенитета. Халиловић је закључио да у религијским традицијама, истинске привилегије нису родбинске и финансијске привилегије, већ искључиво племенитост и чистота душе, и зато само у њима треба видети извор блаженства, мира и хармоније.

Др Александар Раковић је започео своје излагање напоменом да ниједан народ није лишен екстремизма и шовинизма. Споменувши појаву „национализма судњег дана“, тј. национализам који почива на верским поделама и верским разликама, др Раковић је пружио опсежну анализу тренутне ситуације у региону. Поједине нације у нашем непо-

средном окружењу, граде већ дужи временски период свој идентитет на нетрпељивости према народима са којима се граниче и са којима имају заједничко порекло, и на основу тог фактора интегришу и хомогенизују своје становништво. Дотакнувши се и канонизације Алојзија Степинца, др Раковић је изричito напомену да се на тај начин рехабилитује режим који је починио стравичне злочине за време Другог светског рата над Србима, Јеврејима и Ромима.

Након наведених излагања, трибина је настављена динамичним дијалогом у препуном Клубу Дома омладине Београда. ■

Значајно издање Музеја СПЦ

Српски иконопис у доба обновљене Пећке патријаршије 1557–1690

Српски иконопис у доба обновљене
Пећке патријаршије 1557–1690

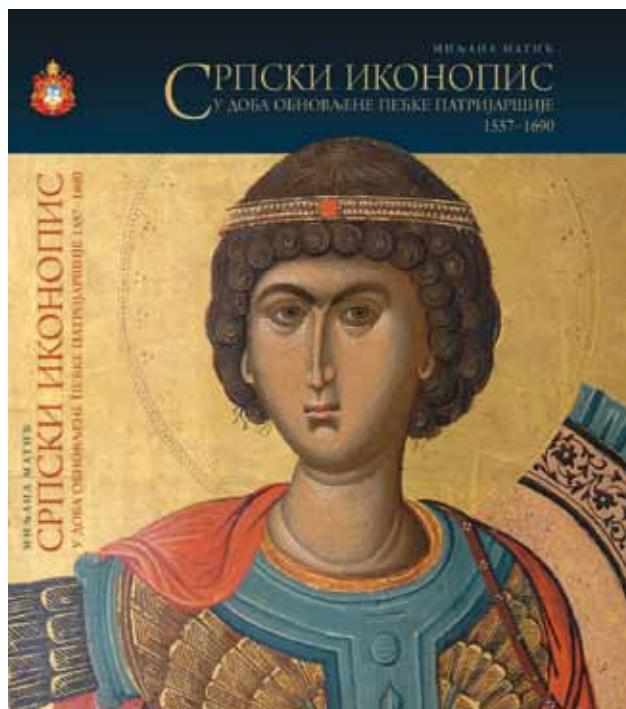
Српски иконопис у доба обновљене
Пећке патријаршије : 1557–1690 / Миљана Матић;
[карте: Небојша Шулетић ; обрада илустрација:
Мирослав Лазић, Петер Крајиц, Стефан Којадиновић;
превод резимеа на енглески језик: Ивана Миличић ;
превод резимеа на руски језик: Наташа Јефтић]

Београд : Музеј Српске Православне Цркве, 2017

603 стр. ; илустр. ; 24 см

ISBN 978-86-85917-15-8

С благословом Његове Светости Патријарха српског Господина Иринеја и чланова Светог Архијерејског Синода, Музеј Српске Православне Цркве објавио је књигу *Српски иконопис у доба обновљене Пећке патријаршије 1557–1690* аутора др Миљане Матић. У овој важној синтези, која представља измењено и допуњено издање истоимене докторске дисертације одбране на Филозофском факултету у Београду 2014. године, по први пут су на једном месту прикупљени подаци о скоро пет стотина икона Срба иконописаца с подручја обновљене Пећке патријаршије – самосталне српске црквене организације чија се јурисдикција протезала на територију неколико данашњих република: Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Хрватске, Македоније, Бугарске, Словачке и Мађарске. Све те иконе означене су српскословенским натписима, који су заједно са релевантном литературом наведени у хронолошком каталогу који прати ово издање. Кatalogу претходи расправни део који се састоји од шест pogлавља: (1) Историографија, (2) Обнова и уметничке прилике, (3) Опис, теме и иконографија на иконама и иконостасима, (4) Развојне линије српског иконописа, (5) Завршна разматрања

и (6) Закључак. Књига др Миљане Матић и по обиму (603 стр.) и по значају представља капитално издање јер осветљава уметност српског иконописа из времена под турском влашћу од обнове Пећке патријаршије до Велике Сеобе Срба на прегледан начин, обједињено, уз карте и обиље фотографија у боји (око шест стотина). На тај начин је стваралаштво српских сликара друге половине 16. и 17. века јасно издвојено у односу на стваралаштво грчких, критских, итало-критских, венецијанских и руских мајстора тог времена. Захваљујући архивским снимцима и подацима, у каталогу издања су обраћене и иконе из овог периода које су уништене или нестале током ратних збивања на простору Хрватске, Босне и Херцеговине и Косова и Метохије. Начуном публикацијом *Српски иконопис у доба обновљене Пећке патријаршије 1557–1690* аутор и издавач – Музеј Српске Православне Цркве читаоцима пружају увид у свет српских позносредњовековних икона, међу којима су ремек-дела мајстора Лонгиња, Георгија Митрофановића, Јована, Андреје Раичевића, Радула и Димитрија. Поред лепоте иконописа, читалац се може упознати са идејама пећких патријара и највише јерархије, које исијавају из ових дела: једна од значајнијих је неговање култова Светих Срба из династија Немањић, Хребељановић и Бранковић.

Књига се може купити у Музеју Српске Православне Цркве, у продавницама Српске Патријаршије и наручити путем телефона (+381) 011/2638875 или имејла: muzejspc@gmail.com.

НАУКА, УМЕТНОСТ, КУЛТУРА...

Маријана Пејровић

НА ПБФ

Семинар за вероучитеље

Инфо-служба СПЦ извештава да је на Православном богословском факултету Универзитета у Београду одржан семинар за вероучитеље Архиепископије београдско-карловачке поводом краја школске године, 24. јуна. Скуп је започео Светом Литургијом којом је начаљствовао председник Одбора за верску наставуprotoјереј-ставрофор др Драгомир Сандо. Он је после Литургије у амфитеатру факултета поздравио све присутне, истакавши да се након петнаест година од враћања верске наставе у образовни систем, а после почетних напора од стране свих сегмената Цркве и друштва, показује да је сада задатак на вероучитељима да својим трудом, радом, вољом и упорношћу, својим односом према Цркви и школским институцијама у којима раде, граде и унапређују верску наставу.

У име Патријарха српског Иринеја присутне је поздравио изабрани Епископ нишки Арсеније, који је истакао значај семинара и веронауке као најважније у мисији Цркве. Верска настава је најважнија мисија Цркве данас, а личност вероучитеља јако битна за целокупно изграђивање личности детета, поручио је Владика.

БЕОГРАД

Слава Фондације „Лаза Костић“

Фондација „Лаза Костић“ прославила је своју славу у Цркви Вазнесења Господњег у Жаркову 1. јула пригодним културно-уметничким програмом у којем су учествовали хор „Српски источник“ и композитор Милорад Ђурић. О Лази Костићу као правнику беседио је професор београдског Правног факултета др Жика Бујуклић, док је Константин Ађанин, ученик Гимназије „Вук Каракић“ из Трстеника, говорио о Лази Костићу као песнику. *Извор: Радио „Слово љубави“*

БЕОГРАД

Заволи, воли

У Храму Св. Василија Острошког на Бежанијској коши 4. јула 2017. г.

Теолошки погледи

ВЕРСКОНАУЧНИ ЧАСОПИС

Теолошки погледи на интернету

Са радошћу обавештавамо читаоце *Теолошких погледа* да је на адреси <https://teoloskipogledi.spc.rs/sr/> доступан вебсајт нашег часописа на српском и енглеском језику. Доступни су, у дигиталном облику, чланци и студије из свих до сада објављених бројева *Теолошких погледа* – од 1968. до 2017. године.

Уредништво часописа *Теолошки погледи*

одржана је промоција 4. студијског албума Музичког састава „Ступоњи“, које је насловљено као „Заволи, воли“. На духовној вечери испуњеној музиком говорили су о. Герасим из Ђурђевих Ступова и о. Небојша Тополић из Храма Св. Василија.

На промоцији је наступило више певачких група и културно-уметничких ансамбала. Присуствовали су бројни познати уметници који су допринели пројекту „Подигнимо Ступове“.

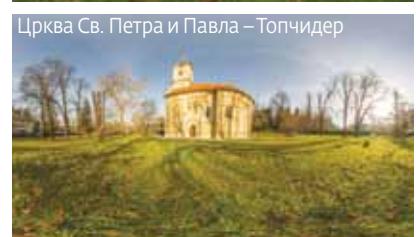
БЕОГРАД Захвалност Министарства

Министарство културе и информисања Републике Србије захвалило се Радију „Слово љубави“ на уступљеном материјалу пројекта „Виртуелне шетње београдским светињама“, које је ово Министарство

приказало на Међународном сајму у Кини, провинцији Сијан, од 3. до 7. јуна 2017. године.

Манастир Св. Архангела Гаврила

Црква Св. Петра и Павла – Топчидер

на значајном скупу „Пут свиље и инвестиционо-трговински форум између Истока и Запада“, Република Србија је била почасни гост, подсећа се у допису које је Министарство упутило Радију „Слово љубави“ и додаје: „Високи званичници Републике Кине и посетиоци сајма су кроз разноврstan програм и изложбе имали прилике да се упознају са културним наслеђем Србије представљеним у форми дигиталних поставки за које је Радио „Слово љубави“ обезбедило садржај, материјал за виртуелну изложбу кроз светиње Србије. Делегација Кине је показала висок степен захвалности и поштовања према одржаном програму и урученим даровима који осликају културне и историјске елементе Србије.“

Сабрана дела оца Георгија Флоровског

Како преноси Инфо-служба СПЦ, обимни посао сакупљања, превођења, уређења и штампања сабраних дела блажене успомене о. Георгија Флоровског, којег се 2015. године латио Одбор за просвету и културу Епархије браничевске, даје прве резултате, и првине овога труда угледале су светлост дана – како се наводи на вебсајту издавача, у продаји је прво коло (које садржи осам томова) од планирана четири...

Православна вера у XX и XXI веку би се тешко могла и замислити без лица и дела о. Г. Флоровског, који је поставио темеље на бази којих и данас преживљава православна свест о Предању Тајне Цркве.

Отац Георгије Флоровски (1893–1979) ретка је личност међу православним богословима. Његова богословска дела не само да обилују мноштвом информација из светоотачког наслеђа, него се првенствено издавају проницљивим судовима о светоотачком учењу. Он својом даровитошћу и огромним трудом прониче иза слова светоотачког наслеђа, тј. у сам дух свеукупног хришћанског наслеђа, тј. Предања. То му је омогућило да буде стваралац на пољу богословља, што значи да, служећи се духом Предања, одговара на нове изазове и дилеме које се постављају пред человека и да на тај начин продужава стварање црквеног предања, попут древних великих Отаца Цркве. Његова препорука да савремено православно богословље има потребу за новом светоотачком, новопатристичком синтезом, доживела је у његовим делима пуну афирмацију. Отац Георгије је богослов који се, баш као и велики древни Оци Цркве, бави егзистенцијалним питањима человека и на њих одговара служећи се светоотачким Предањем. На тај начин, он својим делима ствара оквир за доношење нових догмата који ће следовати Светим Оцима, а ипак ће бити нови. Речју, отац Георгије је светао пример међу богословима, који показује како и на који начин се чува свето Предање Цркве и како се користи ради спасења нових генерација у Христу Господу.

Уз захвалност Радију, као и ауторима пројекта „Виртуелне шетње“, Драгану Тадићу и Миррославу Ивановићу, Министарство културе изразило је наду да ће сарадња ове две институције и у будућности остати на „показаном високом квалитативном нивоу“, наводи се у допису који потписује Дејан Масликовић, помоћник министра културе и информисања.

Подсећамо да пројекат Радија „Слово љубве“ „Виртуелне шетње београдским светињама“ може-

те погледати на радијском сајту, у рубрици „Препоручујемо“, где редакција сваке недеље објављује нови линк ка виртуелном обиласку цркава и манастира, што посетиоцима омогућава упознавање великог броја светиња кроз целикупан преглед, како у њиховој унутрашњости, тако и панорамски. Најновија виртуелна шетња, десета по реду, је Храмом Светог Димитрија на Новом Београду, а линк ка овој виртуелној шетњи може се наћи на сајту Радија – <http://www.slovoljubve.com/>.

Рођен је у Русији, а стицајем историјских околности и по промислу Божијем, живео је и радио на Западу. Његовом заслугом не само да су многи православни открили, помало заборављено, своје аутентично предање, већ су и западни хришћани могли да се упознају са аутентичним заједничким наслеђем, тј. Предањем из првог хиљадугодишта неподељене Цркве.

Полазећи од тога да је Црква у свету да би га спасла, водио је искрен и конструктивни дијалог са свима који су се интересовали за егзистенцијална питања человека, а посебно са западним хришћанима. Све ово је учинило оца Георгија васељенским учитељем, попут великих Отаца Цркве.

Ово је био повод и разлог да се Епископија браничевска прихвати једног великог и Богу угодног дела, као што је сабирање и издавање његових дела на српском језику. Надамо се да ће српско издање ових дела послужити не само будућим богословским генерацијама, већ свим људима који се интересују за истину Цркве Христове, а посебно се надамо се да ће напори Епархије браничевске допринети даљем развоју богословске мисли и уопште хришћанске свести о Цркви у оквирима наше помесне Цркве, тј. где год се реч Богија чита и мисли на српском језику.

О начину поручивања сабраних дела о. Георгија Флоровског опширији се можете информисати на интернет страници <http://www.florovski.rs/>

Извор: ciih.sr / <http://www.florovski.rs/>

ТРЕБИЊЕ

Православни манастири Републике Српске

У просторијама Епархијске библиотеке „Свети Јустин Бељски“ у Требињу уприличено је представљање монографије *Православни манастири Републике Српске*, аутора Марка Ромића из Бање Луке.

Поздравну реч, критички осврт на дело и кратке беседе Рајка Танасијевића и оца Радивоја Круља публика је дочекала са одушевљењем, а сам аутор са захвалношћу.

Извор: Епархија захумско-херцеговачка

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Петровић

ВЕРИЈА

Павлија

Како преноси Радио „Слово љубве“, Владика Арсеније је био представник Српске Православне Цркве на „Павлији“ у Грчкој – прослави дана Светог Апостола Павла, у граду Верији, седишту апостолске Митрополије Верије, Наусе и Камбаније, од 26. до 29. јуна 2017. године.

Митрополија веријска различитим културним манифестацијама сваког јуна прославља свог молитвеног заштитника и покровитеља – Светог Апостола Павла, а крајем месеца се одржава међународни научни симпозион. Ове године тема симпозиона је била „Рат и мир по Светом Апостолу Павлу“. Предавања су одржали бројни угледни професори солунског Богословског факултета, професори Философског и Правног факултета, признати археолози, као и гости из иностранства. У раду симпозиона учествују и представници скоро свих помесних Православних Цркава који на почетку сваке сесије, по диптиху, читају поруке својих поглавара. Новоизабрани Епископ нишки Арсеније прочитао је поруку Патријарха Српског.

НЕМАЧКА

Концерт у манастиру

Прво београдско певачко друштво, хор београдске Саборне цркве, одржало је концерт у манастиру Успења Пресвете Богородице у Химелстиру. Овај хор је са благословом Патријарха српског Иринеја и под покровитељством Епископа франкфуртског и све Немачке Сергија, отпутовао на концертну турнеју у поменуту Епархију, као и у Епархију аустријско-швајцарску.

Концерту у Химелстиру је претходило вечерње којим је началствоваоprotoјереј-ставрофор Петар Лукић,

ЗАЈЕДНИЧКО САОПШТЕЊЕ МЕШОВИТЕ КОМИСИЈЕ САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ МЕШОВИТЕ КОМИСИЈЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ И ХРВАТСКЕ БИСКУПСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Дана 12. и 13. јула 2017. године окупили су се у Дому Свете Марте (Domus Sanctae Marthae) у Ватикану, на свом и шестом и последњем састанку, а под председавањем оца Бернарда Ардуре, председника Папског већа за историјске науке, чланови Мешовите комисије хрватских католичких и српских православних стручњака ради заједничког разматрања лика кардинала Алојзија Степинца, надбискупа загребачког.

У име Хрватске бискупске конференције били су присутни: кардинал Јосип Бозанић, надбискуп загребачки; монсињор Антун Шкворчевић, бискуп пожешки; монсињор Ратко Перић, бискуп мостарско-дувањски; др Јуре Кришто и др Марио Јареб из Хрватског института за повијест.

У име Српске Православне Цркве били су присутни: Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, Митрополит загребачко-љубљански Порфирије, Епископ новосадски и бачки Иринеј, Епископ пакрачко-славонски Јован и проф. Дарко Танасковић, стални представник Републике Србије при УНЕСКУ.

Присутни су препознали великородност папе Фрање који је добронамерно прихватио молбу Патријарха српског Иринеја и одлучио установити ову Комисију.

Сви чланови Комисије благодарни су на срдечној атмосфери у којој су са пуном слободом говора могли да испуне задатак поверијен Комисији, тј. да приступе заједничком разматрању живота кардинала Степинца.

Од почетка рада Комисије, њени чланови су били свесни да је поступак канонизације кардинала Степинца у искључиво надлежности Папе. Чланови Комисије такође признају да свака Црква има властите критеријуме за канонизацију.

Чланови Комисије су се такође сложили да је њихов рад омогућио боље разумевање историје у годинама између Првог светског рата и 1960. године, године смрти кардинала Степинца. Такође је било могуће да се осветли живот и служба једног важног католичког пастира у посебно проблематичном историјском периоду.

Дошло се до закључка да су различити догађаји, наступи, списи, ћутање и ставови још увек предмет различитих тумачења. У случају кардинала Степинца, тумачења која су углавном давали католици Хрвати и православни Срби остају и даље различита.

Проучавање живота кардинала Степинца показало је да су све Цркве биле изложене окрутним прогонима и имале своје мученике и исповеднике вере. У том смислу, чланови Комисије су се сагласили око могућности будуће сарадње, у погледу заједничког рада, како би поделили сећање на мученике и исповеднике вере обеју Цркава.

Извор: <http://www.spc.rs/>

старешина Саборне цркве у Београду и председник Првог београдског певачког друштва, уз саслужење протојакона Радомира Перчевића. На репертоару најстаријег београдског хора нашле су се литургијске композиције чувених српских и руских композитора, чије извођење је наишло на одушевљење многобројне немачке публике.

ЕГИПАТ

Копти упозорени на опасност

Црквени лидери упозорили су египатске Копте, хришћански део ста-

новништва Египта, да у јулу откажу све догађаје и активности ван храмова због безбедносних претњи, наводи Ројтерс позивајући се на изворе из Коптске Цркве.

Упозорење је уследило након што је 29 особа убијено у недавном нападу Исламске државе на Копте који су пошли у манастир у централном Египту. Црквени извори, који нису именовани, рекли су да је упозорење предао представник поглавара дохалкидонске Коптске Православне Цркве.

Извор: Танџи / сај.срб

ДОБРОЧИНСТВО

Поклоничка агенција Српске цркве
телефон/факс: 011/2687-416, 2686-445
info@dobrocinstvo.rs
www.dobrocinstvo.rs

Крф - На путу Плаве гробнице

06 - 14. септембар

Херцеговина

08 - 11. септембар

Православна Грузија

24 септембар - 03. октобар

Светиње Грчке

20 - 26. октобар

Митровдан у Светој земљи

02 - 10. новембар

Острог

сваког викенда

СИНАЈ

Непознати

Хипократови рецепти

Како сазнајемо на вебсајту Информациске службе СПЦ, рукопис из 6. века који садржи рецепте „оца медицине“, античког грчког лекара Хипократа, недавно је откривен у библиотеци манастира Свете Катарине на гори Синају. О овом открићу извештава руска агенција „РИА Новости“, која наводи извор из египатског листа *Aхрам*. Рукопис је пронађен током радова на реконструкцији библиотеке. Проналазак је објавио египатски министар за антиквитете Калид Ел-Анани. Рукопис такође садржи три друга медицинска рецепта које је написала непозната особа. Један од њих је и илустрован цртежима лековитих биљака.

Пронађени артефакт припада збирци рукописа под називом „палимпсести“ (реч палимпсест је састављена од грчких речи πάλιν („опет“) и ψητός („стругати“), и означава поновно писање на оструганом пергаменту). Наиме, „палимпсести“ су рукописи на листовима направљеним од коже, обраћене са обе стране. Због тога што је овај материјал био скуп, није неубичајено било да се првобитни текст уклони и да се материјал наново користи као подлога за писање. У овом конкретном случају, натписи на првом слоју пергамента су састругани и првобитни текст је уклоњен пре него што су рецепти написани на пергаменту.

Житије Светог Мардарија у слици и речи

Поводом 100. годишњице од дојаска Светог Мардарија Либертивилског у Северну Америку и његовог несебичног изгарања у проповедању Речи Божије на овом континенту, православна издавачка кућа „Orthodox Lighthouse“ припремила је његово житије намењено православној омладини у Америци.

Књига *Живот Светишеља Мардарија Либертивилској и Свеамериканској* издата је са благословом Епископа источноамеричког Иринеја. Текст на српском језику приредио је Ђакон Јован Аничић. Превод на енглески језик је урадио свештеник Алекса Мићић, уз додатне корекције Епископа источноамеричког Иринеја. Илустрације су рад јелинске илустраторке Ангелики Делехе (Angeliki Delecha). Ова илустраторка, даровитог и прецизног покрета, је у потпуности успела да кроз своје боје дочара житије нашег Светог Мардарија.

Живот Светишеља Мардарија Либертивилској и Свеамериканској прати хронолошки најважније догађаје из његовог живота, инсистирајући на светостима која је красила његов живот. Књига има и мапу света, да би наши млађи читаоци што боље разумели куда је све крошила Мардаријева света стопа. Речник мање познатих речи помаже у јаснијем разумевању историјских, библијских и богословских израза. Графички дизајнер Бранислав Нинковић из Београда уложио је пуно енергије и талента да би књига добила овакав изглед. Књига је објављена на српском и енглеском језику.

Жеља издавачке куће „Orthodox Lighthouse“ састојала се у томе да се на један скроман начин одужи Св. Мардарију за сва доброчинства која је чинио. Осим тога, овом књигом желимо да поучимо своје млађе читаоце широм Америке да човекољубиви Господ прославља сваког ко Христа Бога сведочи свим бићем својим. Баш као што је то препознао у лицу новојављеног Мардарија.

Светитељу Оче Мардарије моли Бога за нас грешне! Амин!

Извор: Епархија источноамеричка

Више од 6 хиљада рукописа, написаних на арапском, грчком, етиопском, коптском, јерменском и сиријском, чува се у библиотеци манастира Свете Катарине. Најстарији међу њима потичу из 4. века. Многи од ових рукописа садрже текстове из историје, географије, философије, али и има и оних који садрже медицинске рецепте, попут новооткривеног рукописа са Хипократовим упутствима.

Извор: Orthodox Christianity

(превод: Информацисна служба СПЦ)

ТЕМИШVAR

Школа појања

И ове године у Епархији темишварској СПЦ током јула месеца радила је Школа појања, која се одржава у манастиру Светог великомученика

Георгија у месту Свети Ђурађ, удаљеном 48 километара од Темишвара.

Како је било предвиђено, од 10. до 21. јула 2017. године млади теологи усавршавали су се на пољу црквеног појања. Школа је завршена на 22. јула 2017. године Светом Архијерејском Литургијом и свечаном доделом диплома.

Извор: Епархија аустријско-швајцарска

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Снежана Круйниковаћ

У ЈАСЕНОВЦУ

Манастирска слава

Манастирска слава и празник Рођења Светог Јована Крститеља – Ивањдан молитвено је прослављен 7. јула 2017. у свештеној обители јасеновачкој.

Уочи славе празничну вечерњу службу са петохљебницом служио јеprotoјереј-ставрофор Рајко Цвјетковић, парох вишеградски, уз саслужење protoјакона Милана Томашевића.

На дан празника Свету Архијерејску Литургију служио је Владика пакрачко-славонски Јован уз саслужење protoјереја-ставрофора Рајка Цвјетковића, пароха вишеградског, јереја Василија Цвјетковића, пароха руђанског, protoјереја-ставрофора Драгана Антонића, пароха окучанског, јереја Огњена Тенцирића, пароха новоградишког, и protoјакона Милана Томашевића.

Након прочитаних ријечи из Светог Јеванђеља благословом Владике Јована, вјернима се обратио отац Рајко честитајући празник и подсећајући на житије Светог Јована и значај човјековог покајања. По причешићу вјерних, у славу Божију и част и спомен Рођења Светог Јована Крститеља освештани су славски колач и жито. На крају Свете Литургије, Владика Јован је заблагодарио гостима на посјети и подарио им део моштију Светих новомученика јасеновачких за новоподигнути храм њима посвећен у Соколовићима покрај Рудог.

Извор: Епархија славонска

У ГОМИРЈУ

Слава Светојовановског манастира

Евхаристијским сабрањем у манастирском храму у Гомирју, 7. јула 2017. молитвено је прослављена успомена на Рођење Светог Јована, Претече и Крститеља Господа нашег Исуса Христа.

Сабрањем је началствовао Епископ горњокарловачки Герасим уз саслужење Архимандрита Наума, protoјереја-ставрофора Јеленка Стојановића, протонамјесника Југослава Максимовића и јереја Јована Галамића. Прије почетка Свете Литургије, Епископ је рукопроизвео Миленка Анђелића, студента Православног богословског факултета „Свети Василије Острошки“ у Фочи – Универзитета у Источном Сарајеву, у чин чтеца. Након заамвоне молитве и литије око храма, освећено је славско коливо и преломљен колач у славу и част заштитника свете обители манастира Гомирја.

У ЗЕТИ

Устојичена игуманија ман. Св. Јована Владимира

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије служио је 9. јула 2017., на празник Преподобног Давида Солунског, свету службу Божију у манастиру Светог Јована Владимира у селу Курило у

Зети. Пред почетак Литургије Митрополит Амфилохије је мати Јакову устолично за игуманију овог манастира. Владика је подсјетио је да је мати Јакова духовно чедо Преподобног Јустина Ђелијског.

Владика је казао да као што Света Матрона обнавља Москву, Русију и све православне хришћане, то исто данас раде и древне немањићке светиње у Зети. „Све то васкрсава. И храмом у Подгорици и овом светињом, и Храмом Светог Јована Владимира у Бару и другим светињама обновљеним на Скадарском језеру“, закључио је Митрополит Амфилохије.

Извор: Митрополија црногорско-приморска

У ЕПАРХИЈИ БАЊАЛУЧКОЈ

Петровдан

Епископ бањалучки Јефрем служио је 12. јула 2017. Свету Архијерејску Литургију у Цркви Светих апостола Петра и Павла у Сеферовцима.

Саслуживали су protoјереј-ставрофор Јован Лазићић, protoјереј Влада Јевтић из Епархије шабачке, старешина цркве јереј Станко Ђелић, јереј Петко Вуковић, protoјакон Радојица Жагран и ћакон Бранко Репаја. Појало је Српско црквено пјевачко друштво „Свети Георгије“ из Прњавора. У току Свете Литургије, Владика је рукоположио вероучитеља Бранка Лазићића у чин ћакона. Многобројни верни народ испунио је свети храм и порту. Владика Јефрем је благословио и преломио славски колач домаћина славе. Уследила је празнична литија око светог храма. Славско сабрање присуством је увеличо министар просвјете и културе РС, Дане Малешевић. Поводом храмовне славе уприличен је богат културно-умјетнички програм.

НАТОПЧИДЕРУ

Слава Цркве Св. Апостола Петра и Павла

Са благословом Патријарха српског Иринеја, Храм Св. апостола Петра и Павла у Топчиде-

ру и ове године посебно свечано је прославио храмовну славу. На дан празника, 12. јула 2017. Свету Архијерејску Литургију служио је Епископ топлички и изабрани нишки Арсеније уз саслужење свештенства Архиепископије београдско-карловачке, а у присуству многоbroјног верног народа и представника Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама и Војске Србије.

У поподневним часовима у порти Петропавловског храма у Топчидеру, на традиционалном Петровданском концерту одржан је концерт на коме су наступили бројни реномирани српски извођачи: Дивна Љубојевић и „Мелоди“, сопран Марија Брајковић и пијаниста Радослав Спасић, „Моба“, Миша Близанац и „Исон“, Небојша Мастиловић и Владимир Антић, „Цијук“, Лена Ковачевић, Небојша Антонијевић Антон и Роберт Телчар, група „Неверне бебе“. Концерт је одржан у организацији братства Храма Св. апостола Петра и Павла, на челу са старешином, јерејем Владимиром Марковићем, а уз подршку Радија „Слово љубве“.

Црква Светих апостола Петра и Павла на Топчидеру, је задужбина кнеза Милоша Обреновића и подигнута је у првој половини 19. века.

УАРАНЂЕЛОВЦУ Слава Храма Св. Апостола Петра и Павла

У среду, 12. јула, Епископ шумадијски Господин Јован је служио Свету Архијерејску Литургију у храму посвећеном овим светитељима Божијим у Аранђеловцу.

Епископу су саслуживали архијерејски намесник орашачки,protoјереј-ставрофор Мићо Ђорковић, Архимандрит Георгије из манастира Венчац, protoјереј-стравофори Милан Пајкановић из Бања Луке, Драгомир Кеџић, Ранко Ђураш, Милија Живанчевић, protoјереји Јубиша Ђураш и Милован Ранковић, протонамесници Слободан Раковић и Александар Миловановић, јереј Милош Мијатовић и ћакон Немања Искић. Свету Литургију су својим прелепим појањем улепшали чланови хора „Света Анастасија Српска“ из Аранђеловца.

Након прочитаног одломка из Светог Јеванђеља, присутним верницима се обратио Епископ шумадијски Јован и поучио их о значају овога празника и о значају Светих апостола Петра и Павла за све нас верне хришћане. Њихови животи, путеви којим су ходили и темпераменти су у потпуности различити, али оно што их спаја јесте њихова вера. Плодови њиховог рада и труда су данас умножени, јер да није било апостола не би данас постојало толико хришћана у свету. Иако су по свему различити, они нама ипак дају једну заједничку слику и поуку, а та поука јесте да после било ког пада, следи покајање и устајање из тог стања, како је рекао Владика.

Преосвећени Владика је по замовоној молитви заједно са вернима учинио опход око храма, а потом је пререзао славске колаче домаћинима славе породицама Сујковић и Пешић. У порти храма су чланови КУД „Електропорцелан“ извели сплет игара и тиме улепшали ову прославу. У црквеној сали потом је уприличена трпеза љубави на којој су домаћини славе угостили свештенство и своје госте.

Извор: Епархија шумадијска

У СЛАВОНИЈИ Прослава Петровдана

Празник Св. апостола Петра и Павла – Петровдан молитвено је

прослављен 12. јула 2017. у свим парохијама Епископије пакрачко-славонске, посебно је свечано било у храмовима у Слатини, Катинцу и Доњим Граховљанима, где је овај празник храмовна и парохијска слава.

Са благословом Владике пакрачко-славонског Јована, са верним народом, сестринством свештене обитељи јасеновачке и гостима – члановима Културно-уметничког друштва „Карађорђе“ из Сиднеја, уз саслужење protoјакона Милана Томашевића, Свету Литургију у манастирском Храму Рођења Светог Јована Крститеља у Јасеновцу служио је protoјереј Бранко Босанчић, парох у Волонгонгу у Аустралији.

По свршетку Свете Литургије, за све присутне уприличено је послужење током кога су гости упознати са историјом Јасеновца, а затим су у пратњи мати Серафиме, настојатељице манастира Јасеновца, посетили Спомен-подручја Јасеновац и Доњу Градину, као и Храм Светог апостола Марка у Драксенићу.

Извор: Епархија славонска

У БИЈЕЛОМ ПОЉУ

Петровдански сабор

Са благословом Епископа будимљанско-никшићког Јоаникија, ЦО Бијело Поље прославила је Петровдан традиционалном литијом у којој су се вјерници предвођени Владиком и свештенством, кретали од обновљеног звоника Цркве Светих апостола Петра и Павла до обновљеног трема Цркве Светог Николе у Никољу и назад.

Том приликом свој благослов Бијелом Пољу су пронијели Свети Василије Острошки Чудотворац, Свети свештеномученик Харалампије и Преподобна мати Параскева Петка, чије су се мошти и реликвије носили на литији.

Владика Јоаникије у својој бесједи је казао да Господ невидљиво освјетљава биће цијеле земље и оживотворава дух и просвећује мисао.

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Снежана Крујниковаћ

„Ова литија изображава ход Светих Апостола и ход Цркве Божије кроз историју, а нарочито изображава оно када је Црква Божија задобијала славу, када је послије три вијека гоњења Црква препородила своје гонитеље, паганску незнабожачку и многобожажчу Римску империју претворила у хришћанску државу и од Цркве која је била стјерана у катакомбе изашла је оснаžена силом Христовом, задобивши славу и поставши вјера царева и господара овога свијета, па су сви вјерни владари до последњега хришћанског цара Николаја мученика, и до нашега краља Александра такође мученика, исповиједали једну те исту вјеру као миропомазане главе – господар, владар, краљ или цар – али Христу Богу раб. Онај који је задобио највећу славу у српском роду, као владар, цар Душан силни потписивао се ‘Христу Богу – раб и слуга’ – слуга Богу, Цркви и народу”, поручио је Владика и подсјетио да је Црква задобила још једну победу у наше дане и да је одољела безбожној идеологији, иако је била стјерана у мишју рупу, понижена. Владика је на kraју изразио благодарност једном од оних заслужних Белопољаца, који су годинама чинили добро ЦО Бијело Поље и Епархији будимљанско-никшићкој и дали велики допринос обнови. „Људима који су сву своју љубав дали не тражећи ништа заузврат. Добили су Божију милост и благодат и нека их он прати у све дане живота њиховог. То је адвокат Миладин Јоксимовић, којем уручујемо највеће одликовање наше Епархије,

Одлазак великана Англиканске Цркве

Изразе саучешћа Његове Светосноти Патријарха српској Иринеја Англиканској Цркви пренео је надлежни Епископ Српске Цркве у Великој Британији Његово Преосвештенство Владика Доситеј

На позив Англиканске Цркве и Бискупа Чичестера др Мартина Ворнера, Епископ аустријско-швајцарски Андреј отпратио је 5. јула 2017. Богу на истину душу незaborавног пријатеља православља и посебно Српске Цркве умировљеног Бискупа гибралтарског у Европи Цефрија Рауела (1943–2017), угледног научника и мисионара.

Бискуп Рауел је имао јурисдикцију над англиканским верницима на простору читаве Европе (2001–2013), а често је посећивао и православне епископе на овом простору где је бискупу, по обичају, увек приређен посебно свечан дочек. Срдачна гостопримства која су исказана бискупу од стране Српске Цркве, увек су била знак поштовања према братском односу и помоћи англиканских бискупа коју су пружили српском народу и Цркви у прошлости, а посебно током Првог светског рата када је у Енглеској уточиште нашао велики број наших људи, а међу њима и Свети Владика Николај Велимировић.

Бискуп Рауел је сахрањен у историјској гробници англиканских бискупа знамените дијеџезе у Чичестеру, на југу Енглеске. У опроштајном слову умировљени Надбискуп кентерберијски др Ровен Вилијамс је истакао бискупову посвећеност духовној речи и науци, а нарочито православљу, зашта су му указана многобројна признања. Десетине књига и расправа посвећених историји и духовности православља, сведоци су његове интелектуалне величине која је достигнута и преко личних познанстава, нарочито са Митрополитом Порфиријем и братством манастира Светих Архангела у Ковиљу.

Извор: Епархија аустријско-швајцарска

медаљу Светог великомученика побједоносца Георгија првог степена“, казао је Владика.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

У МАНАСТИРУ СТАРОЈ ПАВЛИЦИ Павловдан

На празник Сабора Светих дванаест апостола – Павловдан, 13. јула 2017, верни народ се сабрао у манастиру Старој Павлици да прослави славу светиње која се као светионик духовности још

из преднемањићког доба уздиже изнад десне обале реке Ибар. Сабрањем је началствовао архијерејски намесник студенички протонамесник Здравко Николић уз саслужење протојереја Радована Радосављевића, јереја Данила Петровића, јереја Александра Суботића и јереја Слободана Глишовића. Сестре манастира Грађац својим појањем су улепшале Свету Литургију.

Извор: Епархија жичка

Вјечнаја памјат

Невенка Павић рођ. Нешковић (1943-2017)

Жена која је ишла
за Христом (Мт. 27, 55)

За Невенку Павић рођ. Нешковић, може се рећи да је од своје ране младости имала афинитет према Цркви. Одгојена је као хришћанка у београдској, адвокатској, врло угледној и образованој породици. Невенка се удала за Истријана, Ивана Павића, с којим је имала двоје прекрасне деце, Ивану и Ранку, и тако постала житељ града Пуле; далеко од свога завичаја. Дошавши тако у Пулу, открила је древну Цркву Св. Николе, где је несебично помагала тамошњем пароху, о. Душану Костићу. Потом је постала секретар православне ЦО Пулско-перојске. Ту је дужност обављала дуги низ година.

Невенка се несебично ангажовала на повратку имовине СПЦ, користећи се познанством свога оца и београдских адвоката; посебно на комплетирању и повратку парохијског дома у Переју.

Невенкино прегалаштво сведочи и грамата Епископа горњокарловачког Симеона, којом је награђена за помоћ на пољу афирмације православне културе и обичаја на овим просторима.

Године 1990, по први пут је на сцени Истарског народног казалишта изведена велика Светосавска Академија, која је касније постала традиција. У организационом погледу и реализацији овог културног и духовног догађаја, улога Невенке била је немерљива.

Захваљујући њој, достигнути су високи уметнички домети у организацији обележавање два века од Вукове језичке реформе, или хиљадугодишњице крштења Русије; билтен „Слово – глас православља у Истри“; документарни филм „Перој у Истри“, уникатна међународна сликарска колонија сакралне уметности и фрескописа... Светосавске прославе, уз пригодне дарове за децу, прошле су углавном кроз дом Павића. Хтела си да одеш у анонимност, али ипак твој испраћај на Новом гробљу у Београду морао је имати свечани карактер. Поред твојег одра и поред твоје дјеце испратило те шест београдских свештеника: протојереји-ставрофори: Михаило Арнаут, Стеван Станковић, др Александар Средојевић, Радивоје Панић, Нехојо Марјановић, као и твој бивши парох, Архимандрит Данило (Љуботина) и мали хор студената, које си некада на мору врло радо гостила.

Верујемо да је и Твоје „узбуркано море живота – стигло у тихо пристаниште Онога где нема боли, ни туге, ни уздисаја, него где је живот бесконачни“! Амин.

IN MEMORIAM

Др Душан Батаковић

23. април 1957. – 27. јун 2017.

Са великим тугом и неверицом дочекана је вест о прераном одласку господина Душана Батаковића, дипломате, историчара, професора, директора Балканолошког института САНУ који је љубав за свој народ посведочио у преко двадесет књига које је написао као изванредни познавалац историје Србије, Косова и Метохије и Балкана које су преведене на осам језика. Неуморно је стварао, тако да је готово немогуће набројати његово наслеђе, које је тапија српском народу у све тежим околностима које га очекују.

Студије историје завршио је на Филозофском факултету, а докторирао на Сорбони. После рада у Историјском институту, прелази у Балканолошки институт САНУ. Истовремено предаје на Катедри за историју Филозофског факултета БУ. Уређивао је књижевне и научне часописе и посветио године на успостављању веза између научника из земље и иностранства, различитих института и научних институција, дајући истовремену несебичну подршку генерацијама српских историчара. У време својих дипломатских мисија од 2001. године обавља послове амбасадора Србије у Грчкој, Канади и Француској. Косовско питање, најважније питање свих питања за Србију, бранио је како у својим књигама и научним радовима, тако и као члан преговарачког тима за дијалог Београда и Приштине и шеф делегације Србије при Међународном суду правде у Хагу. Своја гостовања у медијима често би завршавао са „Догодине у Призрену“.

Носилац је високих страних одликовања и члан Светске академије уметности и науке.

С. Лазић

Каменорезачка радионица Јаспис и Сард

Цара Душана бр. 2, Аранђеловац
<http://www.jaspisisard.co.rs/>
(+381) 064/1938710

Све за цркве – од камена:

- иконостаси
- подови
- свети престоли
- розете
- крстови, споменици
- горња места, синтроноси...

Ручно и ел. звоњење – источно

У Руса, Грка и светогораца до данас, а код Срба до пада Деспотовине, а од 2007. наново, и то: са програмирањем и са откуцањем часова и четвртина

Свеже: м. Жича (5 зв.), Копорин (3), Милешева (звено 9 тона); храм у Јовцу (3), Уљми (4) Крагујевцу (5), С. Паланци (3), Салаковцу (2), м. Вратна (2)... Белошевац (2), Медвеђа зв. 2 и час., Азања (зв. 4) и час., Витовница (2)...

Часовници – Обнова старих механичких, од историјског значаја, часовника; – Израда нових, тачних, са самосталним пребацивањем на „зима-лето“ време.

скуп „ЖЕЛ-МИР“ аутора

Веб-сајт: zelmir.atspace.com;
szeljko7@gmail.com;
065/920 5 851; 064/20 80 145

ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ КРЕДИТИРАЊА НАШИХ ПРОИЗВОДА НА 24 МЕСЕЧНЕ РАТЕ

ЛИВНИЦА ЦРКВЕНИХ ЗВОНА "ЛИГРАП"

34312 БЕЛОСАВЦИ ББ

ТЕЛ: 034/6883-502, 064 111 24 34

е-майл: livnicaligrap@yahoo.com